

GUILBERTI

GEMBLACENSIS ABBATIS

EPISTOLÆ

(D. MARTEN, *Ampl. Collect.*, t. 1, col. 916.)

EPISTOLA PRIMA.

AD PHILIPPUM ARCHIEPISCOPUM COLONIENSEM.

Mores pravorum pastorem describit, quos hortatur ut viat.

Venerabili atque amantissimo patri PHILIPPO in Ecclesia Coloniensi summi Pastoris vicario, frater G. ex affectu suus, jugem electorum Dei pontificum in rationali cordis gestatione memoriam, et per eorum exempla cum multiplici sancti gregis augmento ad pascua sempiternae virentis paradisi feliciter introire.

Semper quidem, reverende Pater, divinæ benignitatis et misericordiæ fuit prolapsio humano generi consulere et congrua institutionis subsidia adhibere. Quod et ideo recuperationis aditum invenit, quia non propria nequitia, sed alienæ malignitatis fraude seductum, positæ sibi obedientiæ limites excessit. Et quia nos sumus in quos fines sæculorum detenerunt (I Cor. x), per multa experimenta sentimus impleri verba Apostoli dicentis: *In novissimis, inquit, diebus instabunt tempora periculosa, et erunt homines se ipsos amantes, cupidi, gulosi, elati, superbi, blasphemii, parentibus inobedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminales, incontinentes, divites, sine benignitate, proditores, protervi, tumidi, voluptatum amatores magis quam Dei (II Tim. III).* Jam certe monstruosum nostrum sæculum omnia hæc genera bestiarum in plenitudinem tamen hominum produxit, sed præ nimia assuetudine horrenda non horremus. Propterea divisiones aquarum deducunt oculi mei, (Thren. III), quia *obtenebratus est sol in ortu suo, et luna non splendet in plenitudine sua (Isa. XLIII)*, cæco populo non desunt duces, sed cæci; quia exigentibus peccatis ejus, juxta prophetam, mittit ei Dominus reges in furore suo (Ose. XIII), et suscitavit pastores in terra, qui dentata non visitent, et dispersa non requirant, et contrita non sanent, sed carnes pinguium comedant, et lana gregum operiantur (Esach XXXIV). Nascuntur ergo in gremio Ecclesiæ pro patribus filii, sed degeneres; in terra ejus constituuntur, sed nominis Domini et præceptorum ejus immemores, quia intrant eorum pluiti, non per ostium, sed ascendunt aliunde (Joan. x), intrant ambitione, pecunia, non gratia, principum largitione non cleri electione et intrant non

A ut pascant, sed ut pascantur; non ut ministrent, sed ut ministrentur; non ut seminent, sed ut colligant; non ut laborent, sed ut quiescant; non ut a lupis oves custodiant, sed ut immaniores lupis oves ipsi diripiant. Volunt etiam id quod in acquisitione honoris exinanitum fuerat direptis replere, et non solum mollibus, sed et pretiosis vestiri. Et quia super multos exercent, non dando pauperibus, sed necessariis suis vel amicis vel superfluentibus, benefici appetunt vocari (Luc. XXII). Proinde ut ad talia abundent, diligit munera, sequuntur retributiones (Isa. I), et multifaria intentione quærent occasionem extorquendi: unde et sæpius ad hoc pervertunt judicium (I Reg. VIII). Qui cum ex imitatione patrum, quorum filii sunt, non vitam sequendo, sed solum officium exterius et locum tenendo, terrena despiciere, atque ad æterna anhelare debent et alios ad amorem Dei attrahere, miserima ambitione terrenis inhiant, parumque de se corrigendis vel de subjectis regendis cogitant. *Heu! quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum?* (Thren. IV.) O extremæ stuporem dementiæ, terrena et fugitiva toto cordis ambitu quærerere, supernaque et æterna negligere, in divites extraneos sua, dispergere, et pauperum filiorum oblivisci. Et quibus hoc malum, nisi inertie prælatorum imputandum est? nam omnia fere mala quæ in subtilis inveniuntur, negligentium prælatorum vel incuria succrescunt, vel pravis roborantur exemplis. Quapropter per Jeremiam comminatur eis Dominus, dicens: *Væ pastoribus qui dispergunt et dilacerant oves pascuæ meæ! ecce ego cibabo eos absynthio, et potabo eos felle (Jer. XXIII).* Quia quæ se futurorum spe consolentur non vides, cum Dominus solum pauperibus, mitibus, lugentibus, esurientibus, et sitiensibus, persecutionem patientibus, beatitudinem promittat (Matth. v); et isti e diverso induantur purpura et bysso et epulentur splendide, et quidquid nugarum et ineptiarum habet, et exsequitur mundus, hi vel exercent, vel a suis circa se exerceri permittunt.

In quibus omnibus, Pater reverende, si quid ad personam vestram pertinere videtur, favorabili aures ad incitamentum profectus vestri haurite, et non ad insipientiam mihi, nec vobis ad injuriam depu-

tatis. Et quidquid hic de aliis manifestum legitur, a vobis quasi in proverbis dictum cognoscite. Deus omnium benignus rector et custos sanctitatem vestram tueatur incolumem, et in cura vobis injuncta strenuum sui ipsius vos faciat imitorem.

EPISTOLA II.

AD EUNDEM.

Confirmat ea quæ in præcedenti epistola dixerat.

Magno sacerdoti PHILIPPO, Dei gratia Coloniensi archiepiscopo, frater GUIBERTUS suorum minimus, ex adiutorio Regis et Sacerdotis æterni in præsentem dignè fungi sacerdotio, et carnis suæ curam disciplinate regere, ut in futuro sacerdotum et regum hujusmodi beatissimum mereatur adipisci collegium.

Cum super epistola vobis per me directa mihi nasceretur scrupulus, et trepidus cogitarem utrum melius esset quædam ibi posita mutari vel aboleri, aut vobis dirigi, confugi ad orationis præsidium, deprecans ut si sermo a Domino processisset, et posuisset illud in ore meo, staret, et mihi ipsi meam inde cunctationem amoveret. Oravi, et satisfactum est mihi; vidi enim et intellexi, non solum ductu rationis, sed et instinctu veritatis, quod is optimus esset monendi modus in quo monens fideliter et caute incedens, eum quem monet nec adulatione fallit, nec exasperatione irritat, nec denotatione adurit; sed, considerata qualitate personæ, secundum quod expedire videt, aut pudori parcens, aut deferens honori, ad id quod utile et salubre est, ædula studet incitare. Vidi etenim et probavi quod nihil rectius vel decentius vel sanius unquam proponi possit ei qui vice Dei præstet animabus ad salutem reducendis, quam primo semper cogitanda et imitanda benignitas providentiæ ipsius misericordis Dei, cui cura est de omnibus, et qui cum reverentia disponit nos; deinde etiam mala malorum et bona bonorum exempla, sed et supplicia illorum et istorum præmia, ut territus illis, et tractus istis, in omnibus et de omnibus doceatur. Efficax igitur monendi modus et omni acceptione dignus.

CONCLUSIO.

Omnipotens Deus, qui stas in synagoga œornum, in medio eos dijudicas (*Psal. lxxxj*), non recte judicantes corripiens, etc. *Usquequo judicatis iniquitatem et faciem peccatorum sumitis? (Ibid.)* Educatur quasi lumen justitiæ vestram et iudicium vestram tanquam meridiem (*Psal. xxxvi*), ne nesciendo ambulare, in tenebris ambuletis, et majus incurritis iudicium, inspiretque cordi vestro ne iudicetis ego et pupillo, humilem et pauperem iustificetis (*Psal. lxxxj*), et cætera justitiæ et misericordię opera exsequamini, quatenus et cum misericordibus terram possideatis (*Matth. v*), et cum justis sæculi iudicibus thronum iudicalem dignitatis obtineatis, quando venerit Dominus ad iudicium cum senatoribus populi sui. Amen.

PATROL. CCXI.

EPISTOLA III.

AD EUNDEM.

Gratias agit de beneficiis ab eo acceptis.

Amantissimo Patri reverendoque domino Dei gratia Coloniensi archiepiscopo PHILIPPO, frater GUIBERTUS, omnium Deo famulantium minimus, in affectu et effectu strenuissimæ dilectionis seipsum in Christo.

Ad referendas gratiarum actiones, venerande Pater, quas de mea exiguitate abundantia suavitatis vestræ promeruit, etiamsi omnes corporis mei artus in linguas verterentur, et vox mea esset ærea, non sufficerem. Proinde quia in hac parte deficio, ad ea quæ utcumque, divina largiente gratia, suppetunt me conferens, si quid potest vel torpentis devotionis vel peccatorum oratio modicum quid, id in suffragium vestri ex toto me et quotidie expendo, et perenniter expendere paratus sum, quoadiu fuero, etc.

EPISTOLA IV.

AD EUNDEM.

Excusat se quod ad eum non venerit.

Domino et Patri venerabili Dei gratia Coloniensi archiepiscopo, frater G. ex affectu suus, non in vanitate sæculi, sed in nomine Domini habere laudem, et magnificari ab eo qui exultat mansuetos in salutem (*Psal. cxlix*).

Quod ad vos necdum veni, neque pigritiæ neque negligentię est, sed occupationes quibus teneri vos scio, me retinent. Quia enim sæpius exire nec volo nec valeo, epistolas tres vestræ excellentiæ destinavi. Cognoscat vos summus Sacerdos in benedictionibus suis, et propter misericordiam in præsentem a vobis conservatam sine fine mansuram, in futuro conservet vobis Pater misericordiarum Deus misericordiam. Amen.

EPISTOLA V.

AD HERVEUM ABBATEM ET FRATRES MAJORIS-MONASTERII.

Se non vagandi studio, sed pietatis ad Sancti Martini sepulcrum peregrinationem suscepisse, prævisque sæcularium moribus claustra corrumpi.

Amantissimo Patri HERVEO, omnique digno reverentia sacro conventui Majoris Monasterii sub eius cura ordinatissime Deo militanti, frater GUIBERTUS servus sanctitatis eorum, ab eo apud quem summus ordo in cœlesti palatio tempore retributionis inter justos ordinari.

Quamquam a nonnullis qui corde et corde loquantur (*Psal. xi*) neque custodiunt vias suas, ut non delinquant in lingua sua (*Psal. xxxviii*), peregrinanti mihi ad sepulcrum Beati Martini derogatum sit, magisque vagationi quam devotioni peregrinatio mea deputata, vobis tamen eam plurimum placere scio, glorior et exulto. Nec tamen in hac substantia gloriæ, qua in Christi corpore, ipso tribuente, membrum quietum et sanum esse cupio, adversus eum qui est caput corporis (*Coloss. i*) non facio, neque super verticem extollo, recolens scri-

41

ptum esse : *Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare (I Joan. 11)*. Et quidem si secundum hominem glorari vellem, juste reputaretur mihi in stultitiam, nam ipse dixit : *Ego gloriam meam non quero (Joan. VIII)*. Si ergo oblitus verbi illius : *Qui gloriatur in Domino gloriatur (I Cor. VII)*, favores hominum et inanem gloriam affectans, huic sæculo conformari gestirem quod diligere fornicari est a Deo (*Ose. 12*), et ei inimicum constitui (*Jac. 14*), in tantum ut dicat Jacobus apostolus : *Adulteri, nescitis quia amicitia hujus mundi inimica est apud Deum? (ibid.)* Nonne convincente me conscientia os meum condemnaret me? nonne statim et Apostolus occurreret, dicens : *Si gloriari oportet, non expedit quidem? (II Cor. XII)*. E' enim quanti periculi sit seipsum gloriando velle commendare patet etiam ex verbis Psalmistæ ubi ait : *Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent (Psal. 111)*. Quisquis vero ingratitude vitium quam grave sit perpendere nesciens, mihi cœleste munus cognoscenti et inde cum gratiarum actione humiliter glorianti, succensentium putaverit, sane merito insipiens reputabitur. Ego tamen me ipsum mihi comparans et commetiens, non alta sapiendo, sed humilibus consentiendo (*Rom. XII*), gloriabor, non in immensum, sed modicum quid, et secundum mensuram qua mensus est mihi Deus. Metiri enim se, ut ait quidam, quemquam docet propriisque juvari laudibus. Et unde, obsecro, domini mei, in claustris tanta malorum incommoda ebulliunt? Unde putatis claustra corrumpi? nisi ex introductione sæcularitatis que non aliorum quam per ineptorum et socordiam, et imperitiam, et incuriam, et dissolutionem prælatorum ingreditur, qui vitiosi a vitiosis vitiose constituuntur. Quidam vero instituuntur, sed derelicto ostio aliunde ascendentes, vel suffodientes, aut pecunia cui obediunt omnia, aut potentum violentia propinquorum, contra fas et jus omne intruduntur. Et quid tales mercenarii non pastores, nulla spiritus ratione secudati, nulla charitatis radice fundati; quid, inquam, tales quos Dominus in Evangelio fures vocat et latrones (*Joan. 10*), facerent, nisi sua quererent (*Philip. 2*), quæ Dei sunt negligerent, ac per hoc ut brevi innumera concludam, morti non vitæ fructificarent, seque et carcos sequaces suos quibus ipsi exci ducatum præbent (*Matth. 23*), perderent.

EPISTOLA VI.

AD FRATRES MAJORIS MONASTERII.

Causatur quod hospitalitas et disciplina regule in cellis minus observetur.

Dominis et amicis in Christi dilectione meis dulcissimis et humili devotione perenniter amplectendis fratribus Majoris Monasterii, frater G. sanctitatis eorum famulus, quidquid secundum salutem utriusque hominis optari potest commodius.

Ego, venerandi Patres, homuncio vel potius vermis et non homo, nihil in rerum serie videns molestantius, nihil sepius acerbius, quam ordinem mona-

sticum olim subliorem et splendidum, et ipsius etiam filii vel tyrannis sæculi venerabilem, nostris modo diebus, pro pudor! ab his a quibus disciplinata conversatione commendari debuerat, non tantum a gloria decoris sui spoliatum, sed et ab omni fere status sui rectitudine infami vita reddi contemptibilem, dolorem super hoc cordis mei nullatenus dissimulare valeo. Unde quoties datur occasio et verbis et scriptis, quo possum nisi, injuriosis et impugno, et pro ejus injuriis, cum ultra posse non datur, saltem reclamo. Hinc est quod in monasterio vestro, quo nihil in divitiis cumulatius, religione splendidius, mundus puritate, adversus vitia cautius, ad sanam bonæ opinionis in Dei laude custodienda circumspiciendus inveniri potest, aliqua non quidem ad caput proprie, sed ad quædam ex necebris spectantia vidi, de quibus, si salva vestri gratia auderem, sanctitatis vestræ vigilantiam non temeritate reprehendens, sed in charitate suggerens, humiliter monerem, ut rerum veritatem diligenter inquireretis, et si quæ emendatione indigent, corrigereis. Apparent autem in aliquibus membris vestris nonnullæ corruptiones, quamvis minimæ, et ad corrigendum non difficiles. Sed quid cunctos exprimere, cum scriptum sit, non solum admone, sed, quod durius sonat : *Argue sapientem et diliget te? (Prov. 12)*. Non itaque arrectis auribus pavidi expectetis quæ magna et pudenda dicitur, sed supernum inspectorem qui scrutatur Jerusalem in lucernis (*Soph. 1*), expavescite, non modo aperta, sed et occulta et angusta districte iudicaturum; et satagite ut a vertice usque ad extremam pedis plantam totum corpus vestrum in conspectu ejus sanum inveniat et immaculatum.

Sed ut jam ad rem veniam, id primum ponam quod expectus sum. Cum aliquando tenderem ad vos, hospitandi gratia, diverti ad aliquam ex cellis vestris; sed ingressum obtinere non potui, quamquam pollicerer me a foro mihi necessaria comparaturum. Et certe quod mihi factum est potuit et alibi fieri; et scio, ut postea a multis comperi, quoniam nec mihi soli nec primum factum est. Item, cum degerem vobiscum, a nonnullis et, maxime cum repatriarem, a pluribus didici aliquos ex prioribus cellarum vestrarum symbolis et potibus indecenter nonnunquam vacare, et a vitis quæ saturitas generat, non esse immunes, hoc est distinctis lumbis, et lucernis extinctis opera noctis exercere. Et ut eis vel illicita libere liceant, et ne ipsi soli reprehensibiles appareant, subditos sibi a talibus non prohibere. Quomodo namque ab his in quibus ipsi culpabiles existunt, compercerent alios? objiceretur enim eis illud Evangelii : *Medice, cura te ipsum (Luc. 11)*. Hoc ergo ideo tam sedule moneo, quoniam, Deo teste, post illam quæ ne propriis lactavit uberibus et aluit, et in hujus mensuram ætatis, Christo juvante, perduxit, vestram unice Ecclesiam veneror et diligo, et sicut ejus celebri gloria et splendore alacri exultatione tripudio, ita etiam, si

quid opinionis sinistrae de his quæ in ejus dispositione constituta sunt, contingat me audire vel scire, medullitus condoleo. Quoniam ergo membra pro invicem et maximo caput pro membris debet esse sollicitum (*I Cor. xi*), satagite, obsecro, ut in cellis vestris quæ cum ad hoc sufficiunt, per priorum avaritiam vel negligentiam hospitalitatis humanitas nullatenus justo segnins exerceatur. Curate etiam ut munditia castitatis in omnibus locis vestrae ditio- nis singulariter præ cæteris virtutibus servetur, parcimonia adversus luxuriam, humilitate contra superbiam, hinc inde illam ne aliquatenus expugnetur, ad munimen sui perpetim vallantibus. Præterea summa intentione curam impendite, ut diligenter investigetis quidquid agitur in cellis vestris, maxime renotis, et qualis sit vita vel conversatio eorum quibus illis deputatis regenda: Dico enim, licet pudeat, sed veritas urget ut dicam, quia nullum majus dignitatis suæ præjudicium, nullum majus honoris sui detrimentum patitur sacra religio quam a cellis. Et licet jam in quamplicibus abbatibus a filiis scelestis pulchritudo gloriæ monachalis offuscata sit, et ad nihilum fere redacta sit, maxima tamen pars ruinæ ejus et injuriarum a cellis aut prioratibus, id est ab his qui in cellis vel prioratibus commorantur, initium habuit, et omne dedecus ab illis illusoribus ordinis illi emergit. Quæ enim ab illis fuerint verecundum est dicere, adeo ut in terra nostra ordo ipse quondam summæ reverentiæ, nunc in opprobrium et in fabulam, in derisum et subsannationem, in blasphemiam et sibilum cunctis late per circuitum devenerit. State ergo, reverendissimi Patres, in Domino, et sicut hactenus ita usque in finem tenete traditiones ordinis quas ab antiquo semel suscepistis. Et ne in vobis quoque muscæ morientes perdant unguentum bonæ opinionis (*Eccle. x*), nunc maxime quando omnia in declivi sunt, subtrahite vos ab exemplo omnis Ecclesiæ inordinate ambulantis. Itaque nihil prorsus vobis quasi ex vobis ascribentes, sed ei a quo bona cuncta procedunt (*Jac. i*), tribuentes, et simplici ex corde gratias agentes, omnes in unam convenite sententiam, una mente unum sentite, uno ore id ipsum dicite: Benedictus Deus in donis suis, et sanctus in omnibus operibus suis, de cujus munere habetur, ut ei digne et laudabiliter servatur. Cui laus et gloria, honor et imperium in sæcula. Amen.

EPISTOLA VII.

AD J. ABBATEM ET FRATRES MAJORIS MONASTERII.

Laudat eorum religionem, petique suffragia post mortem.

Reverendissimo domino et Patri J. (2) Dei gratia abbati, amantissimisque fratribus sub ejus censura Deo et B. Martino in Majori Monasterio servientibus, frater GUIBERTUS minime semper et ubique sanctitatis eorum servus, salutem in vero salutari, et se totum ex toto.

(2) Joffrido sen Gaufrido, qui ecclesiæ Ilverco abbati piissimo subrogatus est anno 1187.

(3) Villariense monasterium insignis ordinis Ci-

A Omnipotentis Dei clementiæ inexplebilis ego gratias, qui mihi inspirare dignatus est, ut sanctæ excellentiæ vestræ notitiam perquirerem, et pietate sua effecit ut invenirem. Revera enim me multum ex cohabitatione vestra tum exemplis tum doctrinis profecisse et sentio et confiteor, et adhuc uberio- rem profectum post mortem ex orationibus vestris me percepturum spe certa præsumo. Et quia sicut *generatio præterit et generatio advenit (Eccl. i)*, ita in monasterio vestro, et propter excessum e vita, et propter ordinis et servitii gravamen sapius apud vos mutari oportet, fratres, et ideo neminem inter vos esse reor, qui me cognoscat vel mei recordetur. Si quæritis quis sum ego qui vobis scribam, ego sum frater N., etc. Qualitatem societatis vestrae a prædicto abbate et capitulo mihi concessa in Regula si diligenter inquiritis, scriptam invenietis, quam ut propter Deum mihi, obsecro, et vivo recognoscatis et mortuo, cum obitus meus, qui ut credo, instat, vobis nuntiatus fuerit, fideliter persolvatis, sanctitatem vestram pro omnibus fidelibus et pro me eorum ultimo indesinenter orantem, indesinenter æque fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor ab omni malo in ævum custodiat, et nos pariter cum eis ad æternæ beatitudinis gaudia pietatis suæ gratia perducat. Amen.

EPISTOLA VIII.

AD RODULFUM VILLARIENSEM MONACHUM

Reddit rationem cur curam pastoralem deseruerit.

C Servo Dei RADULFO Villariensi (3) monacho nostro semper dilectionis sinu suscipiendo, F. G. solo habitu et nomine monachus, arcem regni cælestis virtutum armis comprehendere.

Et vestris et aliorum crebris pulsatus litteris, nonnullorum quoque de partibus illis ad has gratia negotiandi partes adventantium verbis super abscessu meo suggillatus, ignominiosum arbitror ulterius vel officiosam amicorum vel improbam derogatorum reprehensionem dissimulare. Vereor namque, si non occurrero, et me infamiæ exponere, et detractoribus meis, dum libere iniqua loquuntur, occasionem peccandi tribuere. Maluissem tamen, si licuisset, in his Martinum episcopum, quam beatum Jeronymum presbyterum imitari, quorum alterum scimus tantam adversus omnes injurias patientiam assumpsisse, ut, cum esset summus sacerdos, impune etiam ab infimis clericis læderetur; alterum tanto legimus in reprehensores suos verborum impetu ferri, ut quasi rupto patientiæ frono, totus in præceps agi videatur, sagittas potentes et acutas cum carbonibus vastatoris linguis dolosis apponens (*Psal. cix*), omnem inventionem hæreticæ pravitatis altercando destitrens. Sed licet ego ultra omnem æstimationem infra pedes tantorum virorum jaceam, medius tamen eorum incedens, ita, si possum, moderabor stylum et animum, ut nec intus suffrentiæ tranquillitatem sterciensis tribus aut quatuor horis a Gemblaco distans: cujus historiam dedimus, tom. III *Anecdotorum*.

perdām, nec foris intolerabilibus verbis quemquam ex nomine arguendo usque ad excidium fraternæ pacis et charitatis proruiam. Noverint autem verbosi amici mei, non quasi culpabilem, nec quasi a conscientia repressum me hactenus tacuisse, sed omnem dissensionis fomitem, qui contentione magis augetur quam sopitur, silentio meo penitus extinguere voluisse. Quod quia, ut perpendo, fieri non potest, ratum duco brevi, si valeo, et innocentiam meam ostendere, et os iniquitatis, ne amplius super me dilatetur, oppilare (*Psal. cvi*). Scio siquidem, sicut expertus, quoniam cum adhuc essem apud vos, multi adversum me loquebantur lingua dolosa (*Psal. cviii*), in manifesto quasi faventes, et in oculo revera mihi detrahentes, similes scorpionibus. Unde Dominus ad Ezechiel dicit: *Fili hominis, subversiones sunt tecum et cum scorpionibus habitas* (*Ezech. ii*). Unde enim subvertunt auditores suos et decipiunt adulatores? Quia eis iudicium proprium et cogitationem sui subtrahunt, ne se qui sint, sed quales ab illis falso prædicantur, æstiment. Illi deteriores prorsus illis sunt qui in facie maledicunt et apertis æmulos suos contumeliis affluunt. Quare hoc? Quoniam istud fit aliquando præcipitatione, illud nunquam nisi deliberatione. Et invectione convicii plerumque auditor confusus corrigitur, visco autem adulationis errore suo retinetur. Contra quos Psalmista: *Domine, inquit, libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa* (*Psal. cxix*). De illis vero quid dicam, qui vel invidiæ veneno suffusi, vel iracundiæ facibus accensi, nulloque pudore repressi, in apertas proruentes blasphemias, sermonibus odii circumdabant me (*Psal. cxviii*), et lanceis verborum suorum vulnerabant, non parcentes in faciem meam spuere. De his, inquam, quid dicam, aut quibus eos similes censeam? nisi bestiis insensatis aut feris immanissimis, de quibus et David conqueritur in Psalmo: *Circumdederunt me canes multi* (*Psal. xxi*), et alibi: *Aperuerunt super me os suum etc.*, (*ibid.*) Quare autem talium irrisiones, impetus, insultationes et impropria patiebar? Nimirum non ob aliud, nisi quia declinabam a semitis eorum, quia in conversationibus et symbolis contubernia eorum fugiebam, quia volebam vel sortem mittere cum eis, vel communicare marsupio eorum. Quia prævaricationem ordinis et mandatorum Dei in eis reprehendebam, quia non solum in me carnales motus enitebar comprimere, sed ipsos quoque a pravitate tortitudine ad rectitudinem æquitatis et justitiæ revocare contendebam. Quid illi vicissim? Profecto ponebant adversum me mala pro bonis et impugnabant me gratis (*Psal. cxix*). Quid ego fragilis homuncio tantis circumseptus malis agerem? qui in medio eorum positus quid nisi me ad divinum conferrem præsidium? Expertus ego in meipso quod bestiarum istarum dentes nihil minus essent quam arma et sagittæ, et lingua eorum gladius acutus. (*Psal. lvi*). Clapabam cum Propheta: *Erue a frumca etc.* (*Psal.*

A xxi). Hæc pro me; pro illis autem quid? *Exemplo protomartyris dicebam: Domine, ne statuas illis hoc peccatum* (*Act. vii*). Et ecce gratias Deo refero, quod virtute orationis et sufferentiæ quidam eorum ad bonum pacis conversi sunt, et, me nec procurante nec exigente, sed Deo ulciscente, in nonnullis eorum qui in malo persistebant, scelus hoc vindictum est. Sed quid prodest hoc? Semper pro patribus nascuntur filii tam boni quam mali, et heu! major insurgit numerus improborum quam piorum, etiam modum hydriæ, succiso uno surculo, multiplicior pullulatio inutilis stirpis erumpit. Quia ergo perversi difficile corriguntur, et supra numerum multiplicantur, et nemo potest corrigere quod Deus despexerit, relictis his ad quorum correctionem non sufficio, in arbitrio ejus subversoribus sancti ordinis, et legis diviniæ prævaricatoribus, voluptatumque suarum amatoribus magis quam Dei (*I Tim. iii*), qui pro eo quod super his eos arguere audebam, cum præsens essem, nefanda effundentes calumniabantur me, et stridebant dentibus in me: Et nunc quoque licet absentem iniquis insectantur opprobriis: his, inquam, relictis, ad satisfaciendum illis qui causam meam ignorant, et ob hoc errant, non ex malitia, sed ex ignorantia, ne ulterius in me scandalizentur et materiam eis peccandi præbeam, justum lino necessarium arbitror veritatem mei recessus aperire. Neque enim aut levitate usus, aut instabilitate actus, locum meum deserui. Eant livor et edax invidia, eant zelus et dura sicut infernus æmulatio! (*Cant. viii*), et sese imo quos invadunt et captivos tenent, corrodant et exulcerent! *Mihi autem adhærere Deo bonum est, et ponere in Domino spem meam* (*Psal. lxxii*), quo protegent nonnulli hostium in manibus meis sunt, cuius adiutorio persequor reliquos, et *comprehendam; et non convertar donec deficiant* (*Psal. xvii*), secundum illud Pauli apostoli: *Dominus conteret Satanam sub pedibus vestris velociter* (*Rom. xvi*). Huic profecto bonum mihi inhærere, in hoc vero spem meam ponere saluberrimum mihi videri cognoscite, et valete.

EPISTOLA IX.

AD JONAM S. MARTINI IN PETROSO VADO SACERDOTE M.

Ut juxta nominis interpretationem columbinam simplicitatem actis suis exprimat.

Sincero semper affectu mihi colendo præcordiali amico, JONÆ sacerdoti ecclesiæ Beati Martini quæ est in Petroso Vado, G. suus, transitorium mundi despiciere et permansurum cælestis regni gaudium ferventer appetere.

Mortor et moneo, frater charissime, ut nominis tui interpretationem diligenter attendens, non ad confusionem, sed ad laudem, sed ad honorem, Jonam, id est columbam, te gaudeas nominari, quod ita decenter adimplebis, si columbinæ simplicitatis æmulus, rectam et innocentem geras conversationem coram Deo et hominibus, a telle amaritudo-

dinis et a livore invidiæ inveniaris alienus. Sed quid facis in mediis fluminibus Babylonis, in medio civitatis plenæ iniquitatis et contradictionis, propter peccata sua in momento subvertendæ? Aperis oculos tuos et vide, quoniam die ac nocte circumdat eam super muros ejus iniquitas, etc. Quare non assumis pennas sicut columbæ et fugias, etc., ne et tu simul pereas? Quid in periculo tuo aliena assumis, qui ad tua delicta portanda non sufficis? An nescis quoniam non solum de tuis, sed etiam de tibi commissi rationem exigeris? Quid, quasi mercenarius, possessiones mercedis tuæ computando, in domo aliena servitutis tuæ dies dinumeras, qui domum tuam libere ut dominus poteris disponere, non alienum, sed proprium panem comedens. Exonerare, quæso, totius fascibus his, et imitare patronum tuum, cujus laudibus diu notique insistis, qui Christum etiam invitis parentibus secutus, in universo orbe Christiano apostolicam gloriam obtinuit. Et quia scriptum est: *Qui audit dicat: Veni, (Apoc. xxii)*, accepto salutis consilio, da operam, ut et alios tecum Deo adducas, et maxime eos qui uberem fructum Deo in lucro animarum reddere possint tempore opportuno. Saluta tu communem amicum, monens illum et fidem quam dilecto debet servare, et depositum integrum custodire

EPISTOLA X.

AD QUEMDAM FRATREM SUUM.

Gratulatur de sua conversione, ac qua tamen nihil timet, hortatur ut vota adimpleat, et ad regulare claustrum se transferat.

Fratri charissimo, G. dilectus suus, in cursu propositi sui constantiam et de laboris mercede confidentiam.

Lectis litteris tuis brevibus, immensum lætatus sum, earum indicio effectum jam vitæ comperiens quod nunquam de te speraveram. Quis enim priorem tuam non dico conversationem, sed dispersionem cognoscens, ex facili crederet levitatem tuam ad maturitatem vel modestiam sacræ religionis, quam irridere solebas, colligendam, et cervices tuas superbas et rigidas humili Christi jugo aliquando supponendas? Sed hoc pium et solitum benigni Salvatoris nostri artificium est, qui eos quos præcivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui (Rom. viii) ex insperato vocans et mutans, terrena docet despiciere et amare cælestia, et exleges ad normam legis vitæ et disciplinæ componit. Sed ut de hac ipsa conversatione tua tibi meam, et hoc ad te muniendum aperiâ cogitationem, de ejus initio vehementer quidem exulto, sed non secure, utpote vel sine incertus, et hoc maxime pro eo quod repentina videatur et coactitia, non fervore spiritus, vel consulta deliberatione animi te ad hanc evocante, sed extremo mortis periculo perurgente. Et quamvis certus sim quod pius Dominus quod cœpit in te et perficere et solidare potens sit (I Petr. v), auget tamen et hoc formidinem mentis meæ, quod

A in locum plurimis periculis obnoxium te contuleris, in quo non solum rudium et noviter plantatorum moveri pedes et effundi gressus, sed et robustorum, nisi circumspectissime sibi intendant, status concuti possit; nec ista ad hoc profero, ut te vel loco cedere, vel propositum (quod absit!), mutare suadeam, sed ut meam erga te ex fraterna dilectione sollicitudinem insinuem, et vigilantiorum te adversus astuti tentatoris insidias reddam; de quibus scilicet periculis, quoniam plus quam expediret, me absente, in libro experientiæ lecturus es, si tamen non tepide, sed disciplinate vivere volueris, ego scribere de his supersedeo. De cætero jam dominos et fratres meos qui te vel vocatum vel compulsam a Deo in suum consortium susceperunt, moneo et precor, ut vota quæ distinxerunt labia tua Domino reddere (Psal. lxxv), et sanctis verbis doceant, et exemplis accendant, et orationibus juvent. Te vero quem totis viribus amplector et visceribus, oro et exoratum esse cupio, ut quia jam tempus est ut plurimi sanam doctrinam non sustinent, sed ad fabulas convertuntur, etc. (II Tim. iv), tu vigilas adversus injustas fabulationes adulatorum et detractorum; et juxta Apostolum: *Quæcunque sunt vera, quæcunque justa, quæcunque sancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogita semper (Philipp. iv)*, et Deus pacis erit tecum, et reddet tibi mercedem laborum tuorum. Nec est ut queraris de raritate vel penuria eorum quos merito sequi possis, quia, etsi faciem Antichristi honorum præcedit egestas, et mali multiplicentur super numerum, tamen adhuc, præstante Deo, et malus inter ligna silvarum, et inter spinas lilium invenitur (Cant. ii), et, ut expressius loquar, non est fere tam perversus, in quo non aliquid imitabile invenies.

Itaque quoniam ad fortissimum genus militiæ vocatus es, sed in loco parum adversus hostes munito stas, oportet ut quod tibi exterior non præstat custodia, animi provideat industria, et ut sapiens utere malitia temporis ad exercitium virtutis, et duplici armatura ad ultionem inimicorum induatur zelus tuus, ut, quoniam hi qui secundum carnem vivunt, morientur, (Rom. viii), fortiter dimices contra carnem et sanguinem, non solum abstinendo a carnalibus desideriis quæ militat adversus animam (I Petr. ii), sed etiam carnalium hominum consortia fugiendo; et juxta Apostoli vocem: *Accipe armaturam Dei, ut possis resistere in die malo et in omnibus perfecte stare*, et deinceps (Ephes. vi). Sta ergo succinctus lumbos in veritate, indutus lorica justitiæ, etc. (Ibid.) Attamen si ego consuere et tu facere posses, nihil melius tibi consulendum putarem, quam ut ad claustrum aliquod religionis censura servens, non ibi permansurus, sed ad discendum monachatus ordinem transires, ut cum bene instructus et armatus ordinata ex acie ad tuos regredereris, et ipse de cætero contra spiritualis nequitias securus pugnare, et ad pugnan-

dom scires et posses alios provocare. Illud autem scito quod, juxta Domini vocem in Apocalypsi, venialius esset frigidum adhuc in sæculo manere, quam tepidum et resolutum in claustro residere (*Apoc. III*), quia stimulante timore et pœnitentia, de magno peccatorum frigore facilius converti posses ad vias innocentiae quam de tepore securitatis recalescere ad fervorem sectandae justitiae.

EPISTOLA XI.

GEMBLACENSIVM FRATRUM AD SUVM GVBERTVM.

Dolent de ejus absentia.

Amantissimo fratri et domino GUBERTO, fratres Gemblacenses, et omnes in communi amici, tam foris quam intus, quidquid optari lætius, quidquid frui potest felicius.

Quanto, o amicorum desideratissime, olim nobis grata, utilis et accepta fuit vestra presentia, tantum et multo amplius in dies contristatos reddit vobis interim dulcis et chara, sed nobis supra modum odibilis et amara facta vestra absentia; nam post patratam vestram a nobis discessionem, multorum ora resoluta sunt in nostrae derogationis vituperationem, videlicet eos conceivisse causam ipsius vestrae digressionis, qui erant æmuli vestrae bonae conversationis. Exigit igitur a vobis mater pia perseverantiae stabilitatem, etc.

EPISTOLA XII.

AD GEMBLACENSES FRATRES.

Excusat se a resumenda abbatiæ dignitate Gemblacensis monasterii.

Reverendae matris suae Gemblacensis Ecclesiae dominis filiis et fratribus suis, GUBERTUS eorum ultimus, in ira misericordiae memores esse.

Quod meminisse mei dignamini gaudeo et gratias ago, quod vero revocare conamini, identidem gratias ingeminio, sed non inde gaudeo. Gauderem magis, si quam gratus et commodus vobis unquam esse potui, his quibus gratum et commodum me sua gratia facit Deus, in pace coesse pateremini. Quia vero quidam vestrum ad me revocandum abbatem compellunt, velle potius ut eum ad relevandum et muros et mores domus qui corruerunt, incitarent, et ad disponendos eos per religiosas domos quos inter vos parum adhuc ordinis scire non nescio, perurgerent. Et quidem si per me apud vos aliquid boni fieri aut restitui posset, gauderem et recurrerem, et humiliari et abjectus esse et tribulari vobiscum quam spolia dividere inter superbos magis optarem (*Prov. XVI*). At quoniam inter vos ubi multi sapientes sunt, hujus gratiae et auctoritatis aut sapientiae esse non mereor, obsecro ut me stultum illis stultis qui de me exultare et per me proficere se jactitant, sine calumnia habere permittatis. Quid litterae pro me revocando multiplicantur? Mox ut mutationem vel correctionem domus accepero, omni occasione, omni dilatione postposita, libens recurram, et quidquid laboris pro instauratione subeundum jusscritis, grateranter excipiam. Nam quid mea modo ibi exiguitas faceret? Tentavi aliquando sub-

venire, et passus sum quod animus refugiabat suscipere, et nihil proferri. Nam ideo reverti nunc vehementer formido, ne forte, si post tranquillitatem pacis, quam per triennium lere frui sum, in puteum miseriarum inarum recidero, et mihi molesta et vobis onerosa sit mea reversio. Deus pacis et dilectionis sit cum omnibus vobis (*II Cor. XIII*), ut idem omnes sapiatis, et unanimiter honorificetis Deum, et per Dominum nostrum Jesum Christum (*I Petr. V*.) Amen.

EPISTOLA XIII.

AD GERTRUDEM VIRGINEM.

De monasterii sui depravatione per comitem Namurcensem.

GERTRUDI sponsae Christi et virgini, G. servus Dei et ejus, seipsum non sicut saecularis saecularibus, sed in Spiritu sancto.

Litteras magistræ vestrae et vestras, cum munusculo quod misistis, accepi in charitate, non in voluptate: quæ enim voluptas ubi totum occupat amaritudo? O soror charissima, quoniam tribulatio recordationis quæ nuper circumdedit me, et visio destructionis ecclesiae nostræ, in qua fere ad mortem periclitatus sum, omnes corporis mei sensus attonitos reddit, et totam animi fortitudinem absorbet: quod paucis expediam, si tamen præ dolore expedire sufficiam. Oppidum nostrum in conspectu ducatus Lovaniensis et comitatus Namurcensis situm esse dignoscitur. Orta itaque nuper simultate inter ducem et comitem, comes idem improvise illud cum exercitu suo circumdedit, et immisso igne in minuta, id est quæ foris vallum et murum offendit, penitus incendit et depopulatus est. Cum vero nihil tale timeretur, flabris ventorum qui vehementissimi insurgentibus, favillæ flammantes per cuncta oppidi interiora dispersæ sunt, et ita totum simul et oppidum et monasterium ferventissimo incendio consumptum est, ut et in oppido nulla domus præter duas humillimas recenti humo obductas, et in claustro ne una quidem officina inusta remaneret: in qua exustione, cum missam matutinalem ad altare minus cantarem, nolens aliquid imperfectum relinquere, tardius pene quam debui ad tutelam me contuli; nam sacris exutus vestibus, cum præ ignibus late jam omnia vastantibus foras erumpere non possem, in vicinius quod patebat saccharium ingressus, quatuor ibidem e fratribus meis morentes et anxios inveni, quo in loco præter spem undique vallantibus nos flammis, fumo et calore ita aestuavimus et suffocati sumus, ut duo ex his graviter lederentur, ego et alii duo præ angustia certe sine spiritu, instar mortuorum, usque ad vesperam decumberemus; sed, me per auxilium Dei superstiti, illi duo socii martyrii mei post paucos dies rebus humanis excesserunt.

Sed, sicut scriptum est in prophetis, ut auditus auditui, contritio contritioni, et terror terrori superveniret (*Jer. IV*), nono combustionis die prædictus comes Namurcensis, accito sibi comite Han-

nonsensu nepote suo ex sorore, deum in multitudine A
 gravi oppidum circumdedit, et quibusdam in locis
 dirutis muris intravit utriusque exercitus, et ubique
 libere discurrens (nam omnes imparatos et nihil
 horum metuentes invenerat) universa quæcumque
 incendio superferant diripuit: in qua direptione
 nihil nobis, nihil burgensibus, vel populo terræ qui
 inibi sua convexerant relictum est. Animalia quo-
 que et altitia domestica, aut cinerata, aut ab hosti-
 bus abducta: nullus sacris vel altaribus honor im-
 pensus est, adeo ut in medio presbyterio coram
 principali altari et per tota utriusque ecclesiæ spa-
 tia et pedestri et equestri certamine congreganti-
 bus hinc nostris hinc adversariis, multi interfice-
 rentur, monachi ipsi et sacerdotes discuterentur et
 spoliarentur; nullus fratrum prorsus incinnis eva-
 sit, unus lethali telo per latera abductus oppetit,
 alius ita nudus abductus sicut eum natura ab utero
 matris in lucem produxit. Ipsi abbati cum reliqua
 veste et ipsas calligas detraxissent, nisi a quodam
 sibi noto vix excussus perhorrentis noctis tenebras
 nudus et solivagus diffugisset: et siquidem satis
 iuste, ut qui patrem suum et dominum suum spiri-
 tualem adhuc viventem per supplantationem et Si-
 moniam honore proprio spoliaverat, ipse quidem
 quid in exitu suo præstolare debeat, tali dehonora-
 tione perdisceret: nusquam enim talis introitus,
 imo non introitus, quia non per ostium, sed inva-
 sio, et aliunde præceps ascensus beato sine clau-
 detur.

Sed, ut cœpta repetam, nulla in direptione
 prædicta vel fumineo sexui penitus reverentia, quin
 et ipsæ mulieres nudæ dimitterentur, nulla omnino
 lactentibus misericordia exhibita est; sed et matres
 vestibus exutæ, et filii ab uberibus matrum distra-
 cti, contra naturæ jura, cum maxima parte bur-
 gensium in captivitatem traducti sunt. In majori
 ecclesia, utpote homicidiis profanata, nec legitur,
 nec cantatur, sed in crypta quadam utcuque divi-
 num explemus officium. Hinc gemitus et suspiria
 et singultus, quia cecidit corona capitis nostri, et
 divitiæ nostræ non solum exteriores, sed, quod sine
 magna cordis contritione referri non potest, etiam
 interiores extraneis cesserunt, dum sine decore
 servitii Dei, sine ordinis et religionis munimine, in
 confusione communis vitæ sedemus. Indulgete, ob-
 secro, soror dilectissima, talia vobis profoundenti, et
 vos mecum ad dolorem incitanti, quia et cor triste
 nunquam læta proferre, et os amarum mel non po-
 test aperire, et nescio quo naturæ instinctu etiam de
 miseris suis cum amico loqui remedium aliquod
 esse videtur. Restat ergo quia domus nostra destruc-
 ta est, nec spes ulla instaurandæ in ea religionis
 in vita mea suppetit, ideoque locum me mutare ne-
 cesse est. Decevi autem ad claustrum Majoris-
 Monasterii, a quo ante quinquennium fere re-
 gressus sum, reverti, eo quod animæ meæ compla-
 cuerit.

EPISTOLA XIV.

JOANNIS WILLELMI AD CUIBERTUM, ABBATEM GENBLA-
 CERSEM.

*Declarat se merito ab iniquo abbate multa pati, ut-
 pote qui ipse aliis multorum malorum auctor
 fuerit.*

Domino desideratissimo et venerabili fratri G,
 JOANNIS dictus Willelmi, salutem et omne bonum.

Quia scriptum est: Beatus qui in auribus sapien-
 ter loquitur, idcirco, o mi domine, ad vos utpote
 reclinatorum miserorum sermo meus dirigitur.

Verumtamen si in loquendo modum excedit intem-
 perata loquacitas, causas justæ excusationis habebit
 ipsa doloris plena necessitas. Ego autem, qui etsi
 aliquando contumeliosus, sed nunc versa vice, si
 possibile esset, fideliter et ex animo vobis officiosus,
 cum multa cordis contritione insinuo vestræ dile-
 ctioni eam quam peccatis meis merentibus jam olim
 patior calamitatem et miseriam, quia homo perdi-
 tionis, quotidie supramodum innovata crudelitate,
 exaggerat in me multiplicem et intolerabilem ini-
 quæ rabiei et persecutionis insaniam. Qui quoniam
 nunquam defatigatus cessat irarum vel olii vel ad
 modicum sopitos cineres adversum me in redivi-
 vas flammæ suscitare, omnium discreditorum reli-
 giosorum cordibus et auribus, si fieri posset, cau-
 sam tam nocivæ simultatis immotescerem; si quidem
 injuriam patienti non modica solet esse consolatio,
 si innocentie suæ causam discernendam vel potius
 dirimendam proborum hominum committat iudicio.

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacis innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam*, etc. (*Psal.*
xxxiv.) Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pedicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusionis retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui laqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.

Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incensorem vastationis suæ regyrans
 habenas, truculentior et male vorax esserbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procuracionis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

teriori nec exteriori scientia præditus, modo in utraque ultra vires præsumere, et omni bono vacuus, sed solo superbiam fastu tumidus, intolerabilis potentatum cœpit exercere tyrannidis, adeo (ut interim de rusticanis laceam), nonnullos monachorum et militum, sicut et ipse cum adhuc essetis nobiscum vidistis, vinculis ferreis alligaret, et in custodia re-truderet.

Ut reliqua prosequar, soli potentes, hi scilicet quorum hoc fait auctoritatis, ex condieto de rebus ecclesiam opulenter ditati sunt; reliqui, id est mediocres et infirmi pro merito spebus suis vanis frustrati sunt. At vero mihi mei sudoris sufficiens erat præmium, videre voti compotem amicum, ut putabam, et dominum; nec fuit longa dilatio, aliter quam ratus eram provenit laborum meorum condigna remuneratio! siquidem pro donativo ab eo a quo bona sperabam, in quantum poterat, contrarium et extra munera dissimile parabat mihi munus, patibulum et laqueum. Si autem vulgo dicitur: Debet haberi modus in verberandis canibus, quanto magis in exasperandis et cruciandis hominibus? Ipse qui Simoniacam hæresis æmulator; paterni honoris invasor et proditor, quantum vero ad me, Aman illo in Lege Veteri nequior (*Esther. v*), Daciano quoque et Nerone inordinatis moribus omnium malorum commentoribus apparere crudelior. Revera pudet, et tamen fateri necesse est detestandi sui commercii me per omnia fuisse conscium, eum multorum ora jam et ipsa etiam saxa vociferantur in diabolium malum factam esse ejus promotionem, ita ut sit versum in proverbium, quod loco regiminis statutum sit idolum zeli ad provocandum æmulationem. Cujus periculi malum nos respicit in capite, qui hujus pestiferæ captivæ conscii auctores in hoc perniciæ suæ dedimus evidens indiculum, quod, hanc simplicitatis viro rejecto, pro libitu nostro creavimus nobis ridiculum abbatem, qui nihil quidem scientiæ, plus quam satir haberet nequitiæ. Illic est quod quasi amens et absque cerebro plenumque publice fatetur velle potius diabolo quam mihi obviare, in tantum ut cum ego nuper hebdomadarius sacerdos cum aqua lustrationis et signo Dominicæ passionis ex more domum ejus visitarem, ipse attonitus aufugerit, nec ullum divinis honorem exhibuerit sacramentis. Sed quid amplius? Plures abbates et monachi, milites et clerici, et ipse dominus archidiaconus Amalricus, prorsus omne hominum genus pro hujusmodi odii sæpissime elaborarunt sopitione, sed nihil concordiam dignum efficere valuerunt. Jam quia mihi inest tantorum malorum nunquam finiendorum desperatio, placet animo quietis gratia loci demigratio. Proinde precor ut mihi jam vago et profugo procuretis apud vos locum certi refugii, ut sitis mihi portus desideratæ requie-tionis, ut pro hoc apud Deum habeatis locum æter-

nae remunerationis. Valete, et per præsentium latorem quid vobis placet rescribite.

EPISTOLA XV

AD QUONDAM SANCTIMONIALEM.

Excusat se quod eas sæpius non invitat, quoniam id professio non permittat.

Dilectæ in Christo sorori ancillæ et sponsæ ejusdem Christi, frater G., salutem, orationes, servitium et seipsum in Domino.

Quoties benignitatem et beneficia a vobis mihi impensa mente retracto, doleo quod vobis caream, vos non videam, vestraque benevolentia et religiosus non fruar officiis, adeo ut si facultas daretur, et obligatio professionis permitteret, ob gratiam vestri et aliarum sodalium vestrarum, quæ me, cum præsens essem, tanta devotione excoluerunt, locum vestrum sæpe inviserem. Sed quoniam id nec licet, nec deceet, et forte non expedit; id quod licet, deceet et expedit factito, quando quo possum pietatis affectus vos complector, Deoque in orationibus commendo: simul enim et semel dico, quia modicum id quod sum, et quod in Christi servitio facio, vestrum æque ut meum est. Munuscula nulla vobis dirigo, quia non habeo; scitis enim quod nulla unquam mihi rerum hujusmodi colligendarum cura fuit, quoniam id omnino monachorum non est. Vestra tamen munuscula quæ a vobis exiens mecum attuli, adhuc habeo, et super aurum et topazium diligo. Valete in Christo et orate pro me.

EPISTOLA XVI.

AD ABRATEM S. EUCHARII.

Petit ab eo post obitum suum suffragiorum participationem.

Domino et Patri dilectissimo, G. Dei gratia S. Eucharii (4) abbati, quidquid fidelis amicus amico optare potest dulcius et salubrius.

Quoniam aures vestras pluribus occupatas audiendis verbis quasi adulatoriis aut superfluis occupare duco inutile, ea quæ erga me aguntur vel acta sunt, si scire vobis placeat, narrabit vobis præsentium lator dilectus noster W. ecclesiam nostram custos per quem et vos nobis vestra intimare poteritis. Sed unum est quod, quia ore ad os non possum, per litteras enixius precor, quatenus in sanctis orationibus vestris mei memor esse dignemini, et communionem beneficiorum quæ apud vos sunt, et societatem quam abbas prædecessor vester mihi benigne concessit, vos quoque clementer recognoscere dignemini, ut si forte finem meum, quia jam in ultima ætate positus sum audieritis, de me quod de fratre faciatis. Enixius autem precor ut quod vobis, si in potestate vestra causam tamen haberetis, juste impendi velletis, id abbati Florinensi, in vestro posse, quod, Deo gratias, multum est, impendatis, videlicet ut in curia archiepiscopi et fratris vestri archidiaconi justas partes Ecclesie tueamini,

(4) S. Eucharii celeberrimum monasterium in suburbio urbis Treviricæ, vulgo S. Matthiæ nomine insignitum.

nec persecutorum ejus assultus prævalere patiamini. Vos autem, reverende Pater, districtam examen judicii in quo stabitis, pro vobis et pro curæ vestræ commissis rationem redditurus, semper metuentem et caventem, longo tempore omnipotens Deus in anima et in corpore tueatur incolumem ad honorem suum, et profectum vestri et Ecclesiarum quas regitis, et ad exemplum honorum qui vos voluerint imitari. Amen.

EPISTOLA XVII.

G. ABBATIS S. EUCHARII AD GUIBERTUM ABBATEM GEMBLACENSEM.

Pomittit ei sicut pro uno ex suis suffragiorum vota.

Reverendissimo in Christo amico venerabili viro GUIBERTO, G. (5) Dei gratia dictus abbas S. Eucharrii, salutem in eo qui est salus omnium expectantium eum in veritate.

Fraternitatem vestram scire volumus et firmiter tenere, quod ad obsequium et reverentiam vestram promptissimam et intensam semper habuerimus voluntatem, et licet vestra presentia carnis sistat ab oculis, memoria tamen dilectionis vestræ cordis semper inhæret oculo. Unde societatem et fraternitatem quam temporibus bonæ memoriæ abbatis L. (6) prædecessoris nostri, in Ecclesia nostra suscepistis, vobis recognoscimus, et omnium honorum quæ circa nos sunt, sicut uni fratrum nostrorum plenam concedimus participationem. Valete.

EPISTOLA XVIII.

MAGISTRI JOSEPHI AD GUIBERTUM ABBATEM FLORINENSEM.

Excusat se quod ad eum non accedit, grave fert quod se magistrum appellaverit, hortatur ut Florinense monasterium, ad quod fuerat electus, florere faciat.

Patri et domino præ omnibus singulari affectione sibi dilecto G. Dei gratia Florinensi abbati, JOSEPH quidquid est, et si quid potest totus suus, salutem quam sibi optat in vero salutari.

Universorum dispensatori Deo grates refero, quod benigna provisione sua hoc inter homines solatium procuravit, ut absentes quod voce viva non possunt, litterarum commercio suffragante declarent. Hoc sane delectatus beneficio, stylo studiosus insisto, ut illuc devotionis meæ currat epistola, ubi corpore absens, corde semper præsens sum. Summo tamen desiderio provocatus ad vestræ dilectionis sinceritatem modis omnibus properassem, sed domesticis præpeditus et detentus negotiis, quod volo non valeo, venturus quidem, cum facultas fuerit, imo cum vestræ sinceritatis imperio complacebit. Accepi apices vestros hilaritate qua debui et quanta potui: in quibus, quod molestissimum fero, vos vocatis me, magister et domine, et male dicitis, qui nec vestræ sanctitatis servus, ne dicam discipulus merear ap-

(5) Godefridus qui ab anno 1181 ad 1210, S. Mathiæ monasterium rexisse dicitur.

(6) Ludovici qui sub Hillino archiepiscopo Trevirensi idem cœnobium administravit.

A pehari. Cæterum cum unus sit magister et Dominus omnium Jesus Christus (*Matth. xxiii*), vos qui portastis jugum ejus ab adolescentia (*Thren. iii*), me sancta et efficaci orationum vestrarum instantia Domino lucrari studeatis, ut ejus conservi simus et servientes cui servire regnare est. Deum testem invoco, quod de vestrarum sanctitate precum confisus, non modicam salutis meæ spem concepi. Super statu dilectionis vestræ certum aliquid audire sitio. Hoc tamen a nonnullis audivi quod Florinensis cœnobia fratres electione devota et consona vos abbatem habere decreverunt; vos itaque non honorem, sed onus; non divitiarum mollitiem, sed officii molem attendentes, sic Florinensi provideatis Ecclesiæ, ut si sub aliis pastoribus floruit, sub vestri cura regimini non florem tantum, sed et fructum uberem se gaudent invenisse. Renis more solito moram facio, etc.

EPISTOLA XIX.

EJUSDEM AD EUMDEM.

Assiduas ejus ad Deum pro se orationes deprecatur.

Charissimo suo et in Christo plurimum diligendo domino GUIBERTO, JOSEPH quanta potest devotione suus, sincere cum salute salutantis affectum.

Noverit sanctitas vestra me semper et ubique vestrum vestri conspectus desiderio jugiter concitari. Quod quia locale interstitium invidet, feci quod potui, vestram, cum corpore non possim, scripto quo possum præsentiam prosecutus. Meus quidem animus vobiscum non hospitatur, sed moratur, ut jam vicissim ad nos redire non possit qui nunquam discedit. Vos forte vicem non rependitis, cum major mihi instet necessitas, ut jugem mei habeatis memoriam, ibi præcipue ubi patri filius immolatur. Sane cum ex summa dilectionis sinceræ fiducia vobiscum loquar ut mecum, non erubescio ulcera mea detegere, amico præsertim et medico. Vagus et pollutus cogitationibus distrahor, verborum lasciviam studiosius amplector, opera quæ Deo displicent operor, semper in deteriora vergens, ut jam me undique pulset mors in domo, mors extra domum, mors in sepulcro. Væ mihi! quidnam faciam? quæ munimenta conquiram? quibus utar consiliis? ut mihi a sanctitate vestra singulare præsidium postulem, ut pro me Deum implorare velitis, qui impetrare valetis. Scio enim quia *valet multum deprecatio justi assidua* (*Jac. v*). Videte ergo ut assidua sit quam pro me peto fundi deprecatio. Aut enim justitiæ opinionem habetis et non rem, aut preces sanctitatis vestræ mihi prodesse percontiscam. Vos ergo de cujus sanctitate vehementer præsumo, votis meis cum omni studio ac diligentia consulite, quia procul dubio vobis erit lucrosam lucrifacere proximum.

EPISTOLA XX.

MAGISTRI JOSEPHI AD GUILBERTUM ABBATEM FLORINENSEM.

Profecturus Jerosolymam cum Cantuariensi archiepiscopo, ejus se precibus commendat

Reverendo domino suo et amico sibi in Christo singulariter dilecto G. Dei providentia abbati Florinensi, JOSEPHI semper suus, ubique suus, totus suus, salutem et se totum ex toto.

Loquor sanctitati vestræ in pera et baculo, divina vocante et utinam prosequente gratia, Jerosolymam cum domino meo Cantuariensi archiepiscopo profecturus. Vos autem quem sincere in Domino et singulariter diligo, mihi cum proficiscimur sic vestra mecum properegrinetur dilectio, ut qui corpore sejungimur, simul copulemur. Summa vero petitionis meæ est, ut me certe vestrum sancta orationum vestrarum instantia persequamini, ac Deum itineris nostri præceptorem et ducem, pro me magis assidue quam frequenter oretis; scio enim quod *multum valet deprecatio justii assidua* (Jac. v). Utinam vos dominum meum, dilectissimum meum, semel videam antequam moriar. Sed quoniam ignoro utrum vos ulterius in corpore visurus sim, rogo ut cum aliquid scriptorum meorum inter vestra repereritis, Joseph vestri aliquatenus memoria vobis innovetur. Si enim juxta poeticum illud :

*Dormitat, si non visu pascentur amico,
Et non colloquio saepe fruatur, amor.*

De recordatione vestri, domine mi, quid fiet, cum me in tam longinquam regionem profecto, nulla de cætero mutæ visionis seu colloctionis spes resideat? Propter hanc formidinem, secundum verba beati Petri, justum arbitror, quandiu sum in hoc tabernaculo, nesciens an velox an tardior sit depositio hujus tabernaculi, id est corporis mei, suscitare vos in conmonitionem magnæ utilitatis et commodi utriusque nostrum. Attamen rogo ne velut insipientem accipiatis me, quasi qui velim docere vos, quem ut spero, magistra Dei unctio docet (I Joan. ii), quantum judicat expedire de omnibus necessariis. Sed in hoc tamen sufferte insipientiam meam, quod saltem satis vigilem moneere vos præsumo, sed charitas Christi ad hoc urget me (II Cor. v). Ilac igitur impetrante veniam et dante fiduciam, morem gerens amici, et etiam pro sollicito sollicitus exhortor et precor, quatenus in cunctis pro re, pro loco, pro tempore, pro personis, utpote in cuius manu tantorum salus versatur, timorate et diligenter, circumspicite et solerter vos agatis, quia non solum de vobis, sed et de his quorum curam suscepistis districto judicio Deo rationem redditurus estis, mei quoque inter hæc sive adhuc in corpore manentis, sive post obitum non ultimam habeatis memoriam. Obsecro jam quod sine lacrymis non profero, extremum, ut puto, dilecti vestri Joseph vale, accipite, et ex

A munusculis meis, quandiu vobis ea habere placebit, firmitatem devotionis meæ erga vos fidei officio recolite.

EPISTOLA XXI.

GUILBERTI AD JOSEPHUM SCHOLASTICUM.

De mutua eorum amicitia.

G. Dei permissione, et utinam ipsius voluntate abbas Gemblacensis, singulari mihi jam pro meritis suis dilectione complectendo JOSEPHI egregiæ proli-tatis scolastico, quidquid filio pater.

Dudum te, amantissime, in Geldorensi oppido commorantem cognoscens, considerata vultus tui honestate et venustate, oris gratia, elegantia sermonis, frontis hilaritate, continentia oculorum, et B gestuum totius corporis tui moderatione inspecta, ultra quam credi possit super his delectatus et admirans in juvene tantæ specimen honestatis reperiri, totis te dilectionis visceribus suscipiens, requievit in te spiritus meus. Usus familiaritatis et ausus deinceps auxilii notitiam, et quanto notior, tanto charior et dulcior mihi esse copisti, et expertus sum in te quod ait beatus Gregorius, quia amicus quasi animi custos dicatur, eo quod amor ipse notitia sit. Vidi, consideravi, et adamavi faciem interioris hominis tui, multo virtutum decore radiantem, et *adhæsit post te anima mea* (Psal. LXXI), et igne charitatis liquefacta, ut sic dicam, cucurrit in tuam. Et nescio quo occulto naturæ instinctu nonnunquam sit ut ex solo mutæ visionis vel colloctionis intercessu plerique indissolubilis nexibus amicitiae fœderati constringantur, abstrahente et afficiente eos exuberantia intertæ pulchritudinis, qua etiam secundum interiorem exterior homo interdum componitur, sicut scriptum est : *Sapientia hominis lucet in facie ejus* (Prov. XVII). Unde tu, frater dulcissime, dum in viris religiosi et devote se habentibus disciplinatos mores consideras et imitaris, mirabilem te et imitabilem præbes, oculosque intuentium convertendo in te avolare facis, vocem quoque tuam quibus loqui dignaris gratam et colloquium tuum dulce reddis, et faciem multis decoratam virtutum insignibus desiderabilem exhibes. Quibus tractus incitamenti desidero et afficio videre te, amplecti te, et loqui tibi; sed nec capio, nec assequor quod cupio : dubius ac varius inter fidem et affectum, inter spem et metum positus quid eligam aut diffidiam ignoro. Fides que secundum Chrysostomum amicitias servat, sanctaque collegia copulat, de indissolubili dilectionis tuæ fraternitate certum me reddi; affectus, dum ei copia fruitionis denegatur, et se differri a gratia cohabitationis tuæ dolet, et quod gravius ducit, fraudari perpetim veretur, angitur, suspirat et ingemiscit. Sed inter hæc, dulcissime frater, quid facies? Nunquid omnino dissimulabis? Nunquid nos te desiderantes et querentes te, suspirantes, despi-cies, etc.?

EPISTOLA XXII

AD PHILIPPUM COLONIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Opusculum aliquod a se compositum ipsi offert.

Domino et Patri, eximia pietate animi, egregia et morum probitate prædicabili, atque inter præcipua Christi membra, gratia ipsius exaltato Coloniensi antistiti PHILIPPO, frater G. sanctitatis ejus humilis servus, quo nihil salubrius optari potest capiti suo per ejus et sanctorum imitationem in omnibus congruere.

Reverentiæ vestræ munus dicatum, ut potui, Deo juvante, perfecti, et in eo quod non solum a vobis, sed ab universis acceptatur, non frustra me laborasse gratulor et exulto, sed humiliter sanctitati vestræ, Pater venerande, supplico, quatenus munusculum meum eo affectu quo a me oblatum est, suscipiatis, et commendare non abnuatis, juxta illud :

*Exiguam munus cum dat tibi pauper amicus,
Accipito placide, et plane laudare memento.*

Et quid utilius munere boni consilii, sicut scriptum est: *Sermo bonus super datum optimum* (Prov. xv). Unde et in calce moneo, ut a dissipatione animarum mentem colligendo, ad illam optimam partem Mariæ vos conferatis (Luc. x), et illi uni summo bono inhæreatis, quatenus unus esse illorum mereamini, de quibus dicit Apostolus: *Qui adhæret Deo, unus spiritus est cum eo* (I Cor. vi).

EPISTOLA XXIII.

AD INTRUSUM MOGUNTINENSEM (7).

Emulator zeli ejus, *cujus ventitilabrum in manu ejus ad permundandum aream suam* (Matth. iii), et de cujus ore procedit gladius utraque parte acutus (Apoc. xix), ad faciendam vindictam in prævaricatores legis, et gratiæ contemptores, angelo et officialibus Moguntinæ Ecclesiæ, retributionem pro meritis.

Si nescire misereri, etc., *ut in tomo primo Anecd. pag. 323.*

EPISTOLA XXIV.

AD SIFREDUM ARCHIEPISCOPUM MOGUNTINUM.

Ad ipsius jussionem opusculum aliquod scribendum suscipit.

Purissimo piæ dilectionis affectu semper colendo patri, sanctæ et inelytæ Moguntinæ civitatis archiepiscopo SIFREDO, frater GUIBERTUS servorum Dei suo arbitrato minimus, summi et æterni Sacerdotis Jesu Christi doctrinis et exemplis in omnibus semper adhærere.

Quoniam scribere aliquid ad instructionem vel ad compositionem animi meæ humilitati vestræ paternitatis sublimitas jubere dignata est, dum magna jussionis vestræ mole ulterius premi refugio, eligens magis ab aliquibus notari de imperitiâ, quam a vobis de inobedientia redargui, tandem post longum tempus obedire decrevi. Et quidem multa dici

A possent, sed usu dolente, nonnunquam in lectione experimur accidere quod in conviviis plerumque evenire solet, quia sicut ferculorum multiplex saletas periculosa est, ita et lectionis continuata prolixitas legentibus onerosa. Coronam capitis vestri, Pater sanctissime, ad munimen et honorem Ecclesiæ suæ Deus optimus longo tempore incolumem custodiat, et cum vobis vitæ terminus qui præteriri non potest, [advenerit], beato sine quiescentem, plenumque bonorum dierum et operum, in consortio vos sanctorum pontificum suscipiat. Amen.

EPISTOLA XXV.

AD EUNDEM.

Gratulatur ei quod spretis schismaticis adhæreat legitimo papæ Alexandro.

B Venerabili et omni reverentia suscipiendo Patri, S. Dei gratia nobilis et inelytæ civitatis Moguntinæ archiepiscopo, frater GUIBERTUS, humilis quondam abbas Gemblacensis cœnobii, nunc simplex monachus in stadio præsentis vitæ et inter ærumnas hujus sæculi, sic currere, ut in patriam futuræ beatitudinis bravium, id est mercedem a Deo certantium iuspectore, dignæ retributionis bravium mereatur accipere.

C Completum in vobis videmus et gaudemus, quod ait Dominus: *Qui ambulat in die non offendit* (Joan. xi). Et: *Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ* (Joan. viii). Vos autem non negligenter auditis verbum Domini dicentis: *Ego sum ostium*, per me qui non introierit, *sed ascendit aliunde, ille fur est et latro* (Joan. x). Reliquistis tenebras et ad lucem transistis, dum, spretis pertinacissimis defensoribus iniqui schismatis, ad justas partes Catholici pontificis Alexandri accessistis, et ad instar Moysi aspicientis in remuneratorem, magis elegisti cum populo Dei affligi, quam sub Pharaone deliciis Ægypti affluere (Hebr. xi). Imo instar ejus, qui, secundum Apostolum, *cum dives esset, pro nobis pauper factus est* (II Cor. viii), de amittendo episcopatu in nullo diffusus, spontaneum patriæ prætulistis exilium, etc. Omnipotens Deus vos et omnes ad opera bona exercenda præparantes se, jugi protectione ab omni malo custodiat, et ab universis obstaculis quibus a sancto proposito impediri possent expediat, et exitum vestrum a corpore, misso in exercitu vestro sanctorum angelorum præsidio, ab incursibus malignorum spirituum defendat, et animas vestras in illam supernam civitatem gloriosam et pacatam Jerusalem illæsas perducat. Amen.

EPISTOLA XXVI.

AD SIGIFRIDUM MOGUNTINUM ET PHILIPPUM SALZBURGENSEM, ARCHIEPISCOPOS.

Hortatur ad exilium pro Dei causa fortiter perferendum.

Sanctis Patribus et apostolicis sacerdotibus dominisque amantissimis SIGIFRIDO Dei gratia Mogun-

(7) Christianum de Buche, uti credimus, Frederici imperatoris cancellarium, qui vivente adhuc Courado legitimo pontifice, sedem Moguntinam occupavit.

GUIBERTI

GEMBLACENSIS ABBATIS

EPISTOLÆ

(D. MARTEN, *Ampl. Collect.*, t. I, col. 916.)

EPISTOLA PRIMA.

AD PHILIPPUM ARCHIEPISCOPUM COLONIEN-EM.

Mores pravorum pastorum describit, quos hortatur ut vitet.

Venerabili atque amantissimo patri PHILIPPO in Ecclesia Coloniensi summi Pastoris vicario, frater G. ex affectu suus, jugem electorum Dei pontificum in rationali cordis gestatione memoriam, et per eorum exempla cum multiplici sancti gregis augmento ad pascua sempiternae virentis paradisi feliciter introire.

Semper quidem, reverende Pater, divinæ benignitatis et misericordiæ fuit prolapsio humano generi consulere et congrua institutionis subsidia adhibere. Quod et ideo recuperationis aditum invenit, quia non propria nequitia, sed alienæ malignitatis fraude seductum, positæ sibi obedientiæ limites excessit. Et quia nos sumus in quos *finis sæculorum devenerunt* (I Cor. x), per multa experimenta sentimus impleri verba Apostoli dicentis: *In novissimis, inquit, diebus instabunt tempora periculosa, et erunt homines se ipsos amantes, cupidi, gulosi, elati, superbi, blasphemii, parentibus inobedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, divites, sine benignitate, proditores, protervi, tumidi, voluptatum amatores magis quam Dei* (II Tim. III). Jam certe monstruosum nostrum sæculum omnia hæc genera bestiarum in plenitudinem tamen hominum produxit, sed præ nimia assuetudine horrenda non horremus. Propterea divisiones aquarum deducunt oculi mei, (Thren. III), quia *obtenebratus est sol in ortu suo, et luna non splendet in plenitudine sua* (Isa. XIII), cæco populo non desunt duces, sed cæci; quia exigentibus peccatis ejus, juxta prophetam, mittit ei Dominus reges in furore suo (Ose. XIII), et suscitavit pastores in terra, qui detenta non visitent, et dispersa non requirant, et contrita non sanent, sed carnes pinguium comedant, et lana gregum operiantur (Ezech. XXXIV). Nascuntur ergo in gremio Ecclesiæ pro patribus filii, sed degeneres; in terra ejus constituuntur, sed nominis Domini et præceptorum ejus immemores, quia intrant eorum pluitium, non per ostium, sed ascendunt aliunde (Joan. X), intrant ambitione, pecunia, non gratia, principum largitione non cleri electione et intrant non

A ut pascant, sed ut pascantur; non ut ministrent, sed ut ministrentur; non ut seminent, sed ut colligant; non ut laborent, sed ut quiescant; non ut a lupis oves custodiant, sed ut immaniores lupis oves ipsi diripiant. Volunt etiam id quod in acquisitione honoris exinanitum fuerat direptis replere, et non solum mollibus, sed et pretiosis vestiri. Et quia super multos exercent, non dando pauperibus, sed necessariis suis vel amicis vel superfluentibus, benefici appetunt vocari (Luc. XXII). Proinde ut ad talia abundant, *diligunt munera, sequuntur retributiones* (Isa. I), et multifaria intentione querunt occasionem extorquendi: unde et sæpius ad hoc pervertunt judicium (I Reg. VIII). Qui cum ex imitatione patrum, quorum filii sunt, non vitam sequendo, sed solum officium exterius et locum tenendo, terrena despiciere, atque ad æterna anhelare debent et alios ad anorem Dei attrahere, miserrima ambitione terrenis inhiant, parumque de se corrigendis vel de subjectis regendis cogitant. *Heu! quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum?* (Thren. IV.) O extremæ stuporem dementia, terrena et fugitiva toto cordis ambitu querere, supernaque et æterna negligere, in divites extraneos sua, dispergere, et pauperum filiorum oblivisci. Et quibus hoc malum, nisi inertie prælatorum imputandum est? nam omnia fere mala quæ in subditis inveniuntur, negligentium prælatorum vel incuria succrescunt, vel pravis roborantur exemplis. Quapropter per Jeremiam comminatur eis Dominus, dicens: *Vae pastoribus qui dispergunt et dilacerant oves pascuæ meæ! ecce ego cibabo eos absinthio, et potabo eos felle* (Jer. XXIII). Quia qua se futurorum spe consolentur non video, cum Dominus solum pauperibus, mitibus, lugentibus, esurientibus, et sitientibus, persecutionem patientibus, beatitudinem promittat (Matth. V); et isti e diverso induantur purpura et bysso et epulentur splendide, et quidquid vugarum et ineptiarum habet, et exsequitur mundus, hi vel exercent, vel a suis circa se exerceri permittunt.

In quibus omnibus, Pater reverende, si quid ad personam vestram pertinere videtur, favorabili aare ad incitamentum profectus vestri haurite, et non ad insipientiam mihi, nec vobis ad injuriam depa-

tatis. Et quicquid hic de aliis manifestum legitur, A vobis quasi in proverbis dictum cognoscite. Deus omnium benignus rector et custos sanctitatem vestram tueatur incolumem, et in cura vobis Injuncta strenuum sui ipsius vos faciat imitorem.

EPISTOLA II.

AD EUNDEM.

Confirmat ea quæ in præcedenti epistola dixerat.

Magno sacerdoti PHILIPPO, Dei gratia Coloniensi archiepiscopo, frater GÜBERTUS suorum minimus, ex adjutorio Regis et Sacerdotis æterni in præsentibus dignè fungi sacerdotio, et carnis sæ curam discipline regere, ut in futuro sacerdotum et regum hujusmodi beatissimum mereatur adipisci collegium.

Cum super epistola vobis per me directa mihi nasceretur scrupulus, et trepidus cogitarem utrum melius esset quædam ibi posita mutari vel aboleri, aut vobis dirigi, confugi ad orationis præsidium, deprecans ut si sermo a Domino processisset, et posuisset illud in ore meo, staret, et mihi ipsi meam inde cunctationem amoveret. Oravi, et satisfactum est mihi; vidi enim et intellexi, non solum ductu rationis, sed et instinctu veritatis, quod is optimus esset monendi modus in quo monens fideliter et cante incedens, eum quem monet nec adulatione fallit, nec exasperatione irritat, nec denotatione adurit; sed, considerata qualitate personæ, secundum quod expedire videt, aut pudori parcens, aut deferens honori, ad id quod utile et salubre est, ædule studet incitare. Vidi etenim et probavi quod nihil rectius vel decentius vel sanius unquam proponi possit ei qui vice Dei præest animabus ad salutem reducendis, quam primo semper cogitanda et imitanda benignitas providentiæ ipsius misericordis Dei, cui cura est de omnibus, et qui cum reverentia disponit nos; deinde etiam mala malorum et bona bonorum exempla, sed et supplicia illorum et istorum præmia, ut territus illis, et tractus istis, in omnibus et de omnibus doceatur. Efficax igitur monendi modus et omni acceptione dignus.

CONCLUSIO.

Omnipotens Deus, qui stas in synagoga œorum, D in medio eos dijudicas (Psal. LXXXI), non recte judicantes corripiens, etc. *Usquequo judicatis iniquitatem et faciem peccatorum sumitis? (Ibid.)* Elucet quasi lumen justitiam vestram et iudicium vestrum tanquam meridiem (Psal. xxxvi), ne nascendo ambulare, in tenebris ambuletis, et majus incurrat iudicium, inspiretque cordi vestro ne iudicetis ego et pupillo, humilem et pauperem justificetis (Psal. LXXXI), et cætera justitiæ et misericordiæ opera exsequamini, quatenus et cum misericordibus terram possideatis (Matth. v), et cum justis sæculi iudicibus thronum iudiciale dignitatis obtineatis, quando venerit Dominus ad iudicium cum senatoribus populi sui. Amen.

EPISTOLA III.

AD EUNDEM.

Gratias agit de beneficiis ab eo acceptis.

Amantissimo Patri reverendoque domino Dei gratia Coloniensi archiepiscopo PHILIPPO, frater GÜBERTUS, omnium Deo famulantium minimus, in affectu et effectu strenuissimæ dilectionis seipsum in Christo.

Ad referendas gratiarum actiones, venerande Pater, quas de mea exiguitate abundantia suavitate vestræ promeruit, etiamsi omnes corporis mei ætus in linguas verterentur, et vox mea esset ærea, non sufficerem. Proinde quia in hac parte deficiō, ad ea quæ utunque, divina largiente gratia, suppetunt me conferens, si quid potest vel torpentis devotionis vel peccatorum oratio modicum quid, id in suffragium vestri ex toto me et quotidie expendo, et perenniter expendere paratus sum, quoadiu fuero, etc.

EPISTOLA IV.

AD EUNDEM.

Excusat se quod ad eum non venerit.

Domino et Patri venerabili Dei gratia Coloniensi archiepiscopo, frater G. ex affectu suus, non in vanitate sæculi, sed in nomine Domini habere laudem, et magnificari ab eo qui exaltat mansuetos in salutem (Psal. cxlix).

Quod ad vos necdum veni, neque pigritiæ neque negligentia est, sed occupationes quibus teneri vos scio, me retinent. Quia enim sæpius exire nec volo nec valeo, epistolas tres vestræ excellentiæ destinavi. Cognoscat vos summus Sacerdos in benedictionibus suis, et propter misericordiam in præsentibus a vobis conservatam sine fine mansuram, in futuro conservet vobis Pater misericordiarum Deus misericordiam. Amen.

EPISTOLA V.

AD HERVEUM ABBATEM ET FRATRES MAJORIS MONASTERII.

Se non vagandi studio, sed pietatis ad Sancti Martini sepulcrum peregrinationem suscepisse, pravisque sæcularium moribus claustra corrumpi.

Amantissimo Patri HERVEO, omnique digno reverentia sacro conventui Majoris Monasterii sub eius cura ordinatissime Deo militanti, frater GÜBERTUS servus sanctitatis eorum, ab eo apud quem summus ordo in cælesti palatio tempore retributionis inter justos ordinari.

Quamquam a nonnullis qui corde et corde loquuntur (Psal. xi) neque custodiunt vias suas, ut non delinquant in lingua sua (Psal. xxxviii), peregrinanti mihi ad sepulcrum Beati Martini derogatum sit, magisque vagationi quam devotioni peregrinatio mea deputata, vobis tamen eam plurimum placere scio, glorior et exulto. Nec tamen in hac substantia gloriæ, qua in Christi corpore, ipso tribuente, membrum quietum et sanum esse cupio, adversus eum qui est caput corporis (Coloss. i) non facio, neque super verticem extollo, recolens scri-

plum esse: *Qui dicit se in Christo manserit, debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare (I Joan. II).* Et quidem si secundum hominem gloriari vellem, juste reputaretur mihi in stultitiam, nam ipse dixit: *Ego gloriam meam non quero (Joan. VIII).* Si ergo oblitus verbi illius: *Qui gloriatur in Domino gloriatur (I Cor. VII),* favores hominum et inanem gloriam affectans, huic sæculo conformari gestirem quod diligere fornicari est a Deo (*Ose. IX*), et ei inimicum constitui (*Jac. IV*), in tantum ut dicat Jacobus apostolus: *Adulteri, nescitis quia amicitia hujus mundi inimica est apud Deum? (ibid.)* Nonne convincente me conscientia os meum condemnaret me? nonne statim et Apostolus occurreret, dicens: *Si gloriari oportet, non expedit quidem? (II Cor. XII.)* Etenim quanti periculi sit seipsum gloriando velle commendare patet etiam ex verbis Psalmistæ ubi ait: *Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent (Psal. LII).* Quisquis vero ingratitude vitium quam grave sit perpendere nesciens, mihi cæleste munus cognoscenti et inde cum gratularum actione humiliter glorianti, succensendum putaverit, sane merito insipientis reputabitur. Ego tamen me ipsum mihi comparans et commetens, non alta sapiendo, sed humilibus consentiendo (*Rom. XII*), gloriabor, non in immensum, sed modicum quid, et secundum mensuram qua mensus est mihi Deus. Metiri enim se, ut ait quidam, quemquam decet propriisque juvari laudibus. Et unde, obsecro, domini mei, in claustris tanta malorum incommoda ebulliunt? Unde putatis claustra corrumpi? nisi ex introductione sæcularitatis quæ non aliorum quam per ineptorum et socordiam, et imperitiam, et incuriam, et dissolutionem prælatorum ingreditur, qui vitiosi a vitiosis vitiose constituuntur. Quidam vero instituuntur, sed derelicto ostio aliunde ascendentes, vel suffodientes, aut pecunia cui obediunt omnia, aut potentum violentia propinquorum, contra fas et jus omne intruduntur. Et quid tales mercenarii non pastores, nulla spiritus ratione secudati, nulla charitatis radice fundati; quid, inquam, tales quos Dominus in Evangelio fures vocat et latrones (*Joan. X*), facerent, nisi sua quærent (*Philip. II*), quæ Dei sunt negligerent, ac per hoc ut brevi innumera concludam, morti non vitæ fructificarent, sequæ et carcos sequaces suos quibus ipsi cæci ducatum præbent (*Matth. XV*), perderent.

EPISTOLA VI.

AD FRATRES MAJORIS MONASTERII.

Causatur quod hospitalitas et disciplina regule in cellis minus observetur.

Dominis et amicis in Christi dilectione meis dulcissimis et humili devotione perenniter amplectendis fratribus Majoris Monasterii, frater G. sanctitalis eorum famulus, quidquid secundum salutem utriusque hominis optari potest commodius.

Ego, venerandi Patres, homuncio vel potius vermis et non homo, nihil in rerum serie videns mole-

sticum olim sublimem et splendidum, et ipsis etiam filiis vel tyrannis sæculi venerabilem, nostris modo diebus, prohi pudor! ab his a quibus disciplinata conversatione commendari debuerat, non tantum a gloria decoris sui spoliatum, sed et ab omni fere status sui rectitudine infami vita reddi contemptibilem, dolorem super hoc cordis mei nullatenus dissimulare valeo. Unde quoties datur occasio et verbis et scriptis, quo possum n'isu, injuriis et impugno, et pro ejus injuriis, cum ultra posse non datur, saltem reclamo. Hinc est quod in monasterio vestro, quo nihil in divitiis cumulatius, religione splendidius, mundus puritate, adversus vitia cautius, ad famam bonæ opinionis in Dei laude custodienda circumspicius inveniri potest, aliqua non quidem ad caput proprie, sed ad quædam ex nembris spectantia vidi, de quibus, si salva vestri gratia auferem, sanctitatis vestræ vigilantiam non temeritate reprehendens, sed in charitate suggerens, humiliter monerem, ut rerum veritatem diligenter inquireretis, et si quæ emendatione indigent, corrigereis. Apparentem autem in aliquibus membris vestris nonnullæ corruptiones, quamvis minimæ, et ad corrigendum non difficiles. Sed quid cunctos exprimere, cum scriptum sit, non solum admone, sed, quod durius sonat: *Argue sapientem et dilige te? (Prov. IX.)* Non itaque arrectis auribus pavidi exspectetis quasi magna et pudenda dicturum, sed supernum inspectorem qui scrutatur Jerusalem in lucernis (*Soph. I*), expavescite, non modo aperta, sed et occulta et exigua districte judicaturum; et satagite ut a vertice usque ad extremam pedis plantam totum corpus vestrum in conspectu ejus sanum inveniat et immaculatum.

Sed ut jam ad rem veniam, id primum ponam quod expertus sum. Cum aliquando tenderem ad vos, hospitandi gratia, diverti ad aliquam ex cellis vestris; sed ingressum obtinere non potui, quam pollicerer me a foro mihi necessaria comparaturum. Et certe quod mihi factum est potuit et alio fieri; et scio, ut postea a multis comperi, quoniam nec mihi soli nec primum factum est. Item, cum degerem vobiscum, a nonnullis et, maxime cum repatriarem, a pluribus didici aliquos ex prioribus cellarum vestrarum symbolis et potibus indecenter nonnunquam vacare, et a vitiosis quæ saturitas generat, non esse immunes, hoc est distinctis lumbis, et lucernis extinctis opera noctis exercere. Et ut eis vel illicita libere liceant, et ne ipsi soli reprehensibiles appareant, subditos sibi a talibus non prohibere. Quomodo namque ab his in quibus ipsi culpabiles existunt, composescent alios? obijerunt enim eis illud Evangelii: *Medice, cura te, ipsum (Luc. IV).* Hoc ergo ileo tam sedule moneo, quoniam, Deo teste, post illam quæ me propriis factavit uberibus et aluit, et in hujus mensuram ætatis, Christo juvante, perduxit, vestram unice Ecclesiam veneror et diligo, et sicut ejus celebri gloria et splendore alacri exultatione tripud'o, ita etiam, sa-

quid opinionis sinistra de his quæ in ejus dispositione constituta sunt, contingat me audire vel scire, medullitus condoleo. Quoniam ergo membra pro invicem et maxime caput pro membris debet esse sollicitum (*I Cor. xii*), satagite, obsecro, ut in cellis vestris quæ cum ad hoc sufficiunt, per priorum avaritiam vel negligentiam hospitalitatis humanitas nullatenus justo segnius exerceatur. Curate etiam ut munditia castitatis in omnibus locis vestræ ditiosius singulariter præ cæteris virtutibus servetur, parcimonia adversus luxuriam, humilitate contra superbiam, hinc inde illam ne aliquatenus expugnetur, ad munimen sui perpetim vallantibus. Præterea summa intentione curam impendite, ut diligenter investigetis quidquid agitur in cellis vestris, maxime remotis, et qualis sit vita vel conversatio eorum quibus illis deputastis regenda. Dico enim, licet pudeat, sed veritas urget ut dicam, quia nullum majus dignitatis suæ præjudicium, nullum majus honoris sui detrimentum patitur sacra religio quam a cellis. Et licet jam in quampluribus abbatibus a filiis scelestis pulchritudo gloriæ monachalis offuscata sit, et ad nihilum fere redacta sit, maxima tamen pars ruinæ ejus et injuriarum a cellis aut prioratibus, id est ab his qui in cellis vel prioratibus commorantur, initium habuit, et omne dedecus ab illis illusoribus ordinis illi emergit. Quæ enim ab illis fuerint verecundum est dicere, adeo ut in terra nostra ordo ipse quondam summæ reverentiæ, nunc in opprobrium et in fabulam, in derisum et subsannationem, in blasphemiam et sibilum cunctis late per circuitum devenerit. State ergo, reverendissimi Patres, in Domino, et sicut hactenus ita usque in finem tenete traditiones ordinis quas ab antiquo semel suscepistis. Et ne in vobis quoque muscæ morientes perdant unguentum bonæ opinionis (*Eccle. x*), nunc maxime quando omnia in declivi sunt, subtrahite vos ab exemplo omnis Ecclesiæ inordinate ambulantis. Itaque nihil prorsus vobis quasi ex vobis ascribentes, sed ei a quo bona cuncta procedunt (*Jac. i*), tribuentes, et simplici ex corde gratias agentes, omnes in unam convenite sententiam, una mente unum sentite, uno ore id ipsum dicite: Benedictus Deus in donis suis, et sanctus in omnibus operibus suis, de cujus munere habetur, ut ei digne et laudabiliter servatur. Cui laus et gloria, honor et imperium in sæcula. Amen.

EPISTOLA VII.

AD J. ABBATEM ET FRATRES MAJORIS MONASTERII.

Laudat eorum religionem, petique suffragia post mortem.

Reverendissimo domino et Patri J. (2) Dei gratia abbati, amantissimisque fratribus sub ejus censura Deo et B. Martino in Majori Monasterio servantibus, frater GUIBERTUS minimus semper et ubique sanctitatis eorum servus, salutem in vero salutari, et se totum ex toto.

(2) Joffrido seu Gaufrido, qui cœlesti Hervæo abbati piissimo subrogatus est anno 1187.

(3) Villariense monasterium insigne ordinis Ci-

A Omnipotentis Dei clementiæ inexplebilis ago gratias, qui mihi inspirare dignatus est, ut sanctæ excellentiæ vestræ notitiam perquirerem, et pietate sua effecit ut invenirem. Revera enim me multum ex cohabitatione vestra tum exemplis tum doctrinis profecisse et sentio et confiteor, et adhuc uberio-rem profectum post mortem ex orationibus vestris me percepturum spe certa præsumo. Et quia sicut *generatio præterit et generatio advenit (Eccl. i)*, ita in monasterio vestro, et propter excessum e vita, et propter ordinis et servitii gravamen sapius apud vos mutari oportet, fratres, et ideo neminem inter vos esse reor, qui me cognoscat vel mei recordetur. Si queritis quis sum ego qui vobis scribam, ego sum frater N., etc. Qualitatem societatis vestræ a prædicto abbate et capitulo mihi concessa in Regula si diligenter inquiritis, scriptam invenietis, quam ut propter Deum mihi, obsecro, et vivo recognoscatis et mortuo, cum obitus meus, qui ut credo, instat, vobis nuntiatus fuerit, fideliter persolvatis, sanctitatem vestram pro omnibus fidelibus et pro me eorum ultimo indesinenter orantem, indesinenter æque fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor ab omni malo in ævum custodiat, et nos pariter cum eis ad æternæ beatitudinis gaudia pietatis suæ gratia perducat. Amen.

EPISTOLA VIII.

AD RODULFUM VILLARIENSEM MONACHUM

Reddit rationem cur curam pastoralem desererit.

C Servo Dei RADULFO Villariensi (3) monacho nostro semper dilectionis sinu suscipiendo, F. G. solo habitu et nomine monachus, arcem regni cælestis virtutum armis comprehendere.

Et vestris et aliorum crebris pulsatus litteris, nonnullorum quoque de partibus illis ad has gratia negotiandi partes adventantium verbis super abscessu meo suggillatus, ignominiosum arbitror ulterius vel officiosam amicorum vel improbam derogatorum reprehensionem dissimulare. Vereor namque, si non occurrero, et me infamiæ exponere, et detractoribus meis, dum libere iniqua loquuntur, occasionem peccandi tribuere. Maluissem tamen, si licuisset, in his Martinum episcopum, quam beatum Jeronymum presbyterum imitari, quorum alterum scimus tantam adversus omnes injurias patientiam assumpsisse, ut, cum esset summus sacerdos, impune etiam ab infimis clericis læderetur; alterum tanto legitimus in reprehensores suos verborum impetu ferri, ut quasi rupto patientiæ freno, totus in præceptis agi videatur, sagittas potentes et acutas cum carbonibus vastatoris linguis dolosis apponens (*Psal. cix*), omnem inventionem hæreticæ pravitatis altercando destruens. Sed licet ego ultra omnem æstimationem infra pedes tantorum virorum jaceam, medius tamen eorum incedens, ita, si possum, moderabor stylium et animum, ut nec intus sufferentiæ tranquillitatem sterciensis tribus aut quatuor horis a Gemblaco distans: cujus historiam dedimus, tom. III *Anecdotorum*.

perdām, nec foris intolerabilibus verbis quemquam ex nomine arguendo usque ad excidium fraternæ pacis et charitatis prouam. Noverint autem verbosi amici mei, non quasi culpabilem, nec quasi a conscientia repressum me hactenus tacuisse, sed omnem dissensionis fomitem, qui contentione magis augetur quam sopitur, silentio meo penitus extinguere voluisse. Quod quia, ut perpendo, fieri non potest, ratum duce brevi, si valeo, et innocentiam meam ostendere, et os iniquitatis, ne amplius super me dilatetur, oppilare (*Psal. cvi*). Scio siquidem, sicut expertus, quoniam cum adhuc essem apud vos, multi adversum me loquebantur lingua dolosa (*Psal. cviii*), in manifesto quasi faventes, et in occulto revera mihi detrahentes, similes scorpionibus. Unde Dominus ad Ezechiel dicit: *Fili hominis, subversiones sunt tecum et cum scorpionibus habitas* (*Ezech. ii*). Unde enim subvertunt auditores suos et decipiunt adultores? Quia eis iudicium proprium et cogitationem sui subtrahunt, ne se qui sint, sed quales ab illis falso prædicantur, æstimant. Hi deteriores prorsus illis sunt qui in facie maledicunt et apertis æmulos suos contumeliis afficiunt. Quare hoc? Quoniam istud fit aliquando præcipitatione, illud nunquam nisi deliberatione. Et invectione convicii plerumque auditor confusus corrigitur, visco autem adulationis errore suo retinetur. Contra quos Psalmista: *Domine, inquit, libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa* (*Psal. cxix*). De illis vero quid dicam, qui vel invidiæ veneno suffusi, vel iracundiæ facibus accensi, nulloque pudore repressi, in apertas proruentes blasphemias, sermonibus odii circumdabant me (*Psal. cxviii*), et lanceis verborum suorum vulnerabant, non parcentes in faciem meam spueri. De his, inquam, quid dicam, aut quibus eos similes censeam? nisi bestiis insensatis aut feris immanissimis, de quibus et David conqueritur in Psalmo: *Circumdedeiunt me canes multi* (*Psal. xxi*), et alibi: *Aperuerunt super me os suum etc.*, (*ibid.*) Quare autem talium irrisiones, impetus, insultationes et impropria patiebar? Nimirum non ob aliud, nisi quia declinabam a semitis eorum, quia in comensationibus et symbolis contubernia eorum fugiebam, quia nolebam vel sortem mittere cum eis, vel communicare marsupio eorum. Quia prævaricationem ordinis et mandatorum Dei in eis reprehendebam, quia non solum in me carnales motus enitebar comprimere, sed ipsos quoque a pravitate tortitudine ad rectitudinem æquitatis et justitiæ revocare contendebam. Quid illi vicissim? Profecto ponebant adversum me mala pro bonis et impugnabant me gratis (*Psal. cxix*). Quid ego fragilis homuncio tantis circumseptus malis agerem? qui in medio eorum positus quid nisi me ad divinum conferrem præsidium? Expertus ego in meipso quod bestiarum istarum dentes nihil minus essent quam arma et sagittæ, et lingua eorum gladius acutus. (*Psal. lvi*). Clapnabam cum Propheta: *Erue a frasca etc.* (*Psal.*

A xxi). Hæc pro me; pro illis autem quid? Exemplo protomartyris dicebam: *Domine, ne statuas illis hoc peccatum* (*Act. vii*). Et ecce gratias Deo refero, quod virtute orationis et sufferentiæ quidam eorum ad bonum pacis conversi sunt, et, me nec procurante nec exigente, sed Deo ulciscente, in nonnullis eorum qui in malo persistebant, scelus hoc vindicatum est. Sed quid prodest hoc? Semper pro patribus nascuntur filii tam boni quam mali, et heu! major insurgit numerus improborum quam piorum, et in modum hydræ, succiso uno surculo, multiplicior pullulatio inutilis stirpis erumpit. Quia ergo perversi difficile corriguntur, et supra numerum multiplicantur, et nemo potest corrigere quod Deus desperaverit, relictis his ad quorum correctionem non sufficio, in arbitrio ejus subversoribus sancti ordinis, et legis divinæ prævaricatoribus, voluptatumque suarum amatoribus magis quam Dei (*I Tim. iii*), qui pro eo quod super his eos arguere audebam, cum præsens essem, nefanda effundentes calumniabantur me, et stridebant dentibus in me: Et nunc quoque licet absentem iniquis insectantur opprobriis: his, inquam, relictis, ad satisfaciendum illis qui causam meam ignorant, et ob hoc errant, non ex malitia, sed ex ignorantia, ne ulterius in me scandalizentur et materiam eis peccandi præbeam, justum imo necessarium arbitror veritatem mei recessus aperire. Neque enim aut levitate usus, aut instabilitate actus, locum meum deserui. Eant livor et edax invidia, eant zelus et dura sicut infernus æmulatio! (*Cant. viii*), et sese imo quos invadunt et captivos tenent, corrodant et exulcerent! *Mihi autem adhærere Deo bonum est, et ponere in Domino spem meam* (*Psal. lxxii*), quo protegente nonnulli hostium in manibus meis sunt, ejus adjutorio persequeri reliquos, et *comprehendunt; et non convertar donec deficiant* (*Psal. xvii*), secundum illud Pauli apostoli: *Dominus conteret Satanam sub pedibus vestris velociter* (*Rom. xvi*). Huic profecto bonum mihi inhærere, in hoc vero spem meam ponere saluberrimum mihi videri cognoscite, et valete.

EPISTOLA IX.

AD JONAM S. MARTINI IN PETROSO VADO SACERDOTE.

Ut juxta nominis interpretationem columbinam simplicitatem actus suis exprimat.

Sincero semper affectu mihi colendo præcordiali amico, JONÆ sacerdoti ecclesiæ Beati Martini quæ est in Petroso Vado, G. suus, transitorium mundi despiciere et permansurum cœlestis regni gaudium ferventer appetere.

Utor et moneo, frater charissime, ut nominis tui interpretationem diligenter attendens, non ad confusionem, sed ad laudem, sed ad honorem, Jonam, id est columbam, te gaudeas nominari, quod id decenter adimplebis, si columbinæ simplicitatis æmulus, rectam et innocentem geras conversationem coram Deo et hominibus, a felle amaritu-

dinis et a livore invidiæ inveniaris alienus. Sed quid facis in mediis fluminibus Babylonice, in medio civitatis plenæ iniquitatis et contradictionis, propter peccata sua in momento subvertendæ? Aperi oculos tuos et vide, quoniam die ac nocte circumdat eam super muros ejus iniquitas, etc. Quare non assumis pennas sicut columbæ et fugias, etc., ne et tu simul pereas? Quid in periculo tuo aliena assumis, qui ad tua delicta portanda non sufficis? An nescis quoniam non solum de tuis, sed etiam de tibi commissi rationem exigeris? Quid, quasi mercenarius, possessiones mercedis tuæ computando, in domo aliena servitutis tuæ dies dinumeras, qui domum tuam libere ut dominus poteris disponere, non alienum, sed proprium panem comedens. Exonerare, quæso, totius fascibus his, et imitare patronum tuum, cujus laudibus diu notuque insistis, qui Christum etiam invitis parentibus secutus, in universo orbe Christiano apostolicam gloriam obtinuit. Et quia scriptum est: *Qui audit dicat: Veni*, (Apoc. xxi), accepto salutis consilio, da operam, ut et alios tecum Deo adducas, et maxime eos qui uberem fructum Deo in lucro animarum reddere possint tempore opportuno. Salutem tu communem amicis, monens illum et fidem quam dilecto debet servare, et depositum integrum custodire

EPISTOLA X.

AD QUENDAM FRATREM SUUM.

Gratulatur de sua conversione, ac qua tamen non-nihil timet, hortatur ut vota adimpleat, et ad regulare claustrum se transferat.

Fratri charissimo, G. dilectus suus, in cursu propositi sui constantiam et de laboris mercede confidentiam.

Lectis litteris tuis brevibus, immensum lætatus sum, earum indicio effectum jam vitæ comperiens quod nunquam de te speraveram. Quis enim priorem tuam non dico conversationem, sed dispersionem cognoscens, ex facili crederet levitatem tuam ad maturitatem vel modestiam sacræ religionis, quam irridere solebas, colligendam, et cervices tuas superbas et rigidas humili Christi jugo aliquando supponendas? Sed hoc pium et solitum benigni Salvatoris nostri artificium est, qui eos quos præcivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui (Rom. viii) ex imperato vocans et mutans, terrena docet despiciere et amare cœlestia, et elegit ad normam legis vitæ et disciplinæ componit. Sed ut de hac ipsa conversatione tua tibi meam, et hoc ad te muniendum aperiã cogitationem, de ejus initio vehementer quidem exulto, sed non secure, utpote vel fine incertus, et hoc maxime pro eo quod repentina videatur et coactitia, non fervore spiritus, vel consulta deliberatione animi te ad hanc evocante, sed extremo mortis periculo perurgente. Et quamvis certus sim quod pius Dominus quod cœpit in te et perficere et solidare potens sit (I Petr. v), auget tamen et hoc formidinem mentis meæ, quod

in locum plurimis periculis obnoxium te contuleris, in quo non solum rudium et noviter plantatorum moveri pedes et effundi gressus, sed et robustorum, nisi circumspectissime sibi intendant, status concuti possit; nec ista ad hoc profero, ut te vel loco cedere, vel propositum (quod absit!), mutare suadeam, sed ut mean erga te ex fraternâ dilectione sollicitudinem insinuem, et vigilantiorum te adversus astuti tentatoris insidias reddam; de quibus scilicet periculis, quoniam plus quam expediret, me absente, in libro experientiæ lecturus es, si tamen non tepide, sed disciplinate vivere volueris, ego scribere de his supersedeo. De cætero jam dominos et fratres meos qui te vel vocatum vel compulsam a Deo in suum consortium susceperunt, moneo et precor, ut vota quæ distinxerunt labia tua Domino reddere (Psal. lxxv), et sanctis verbis doceant, et exemplis accendant, et orationibus juvent. Te vero quem totis viribus amplector et visceribus, oro et exoratum esse cupio, ut quia jam tempus est ut plurimi sanam doctrinam non sustinent, sed ad fabulas convertuntur, etc. (II Tim. iv), tu vigiles adversus injustas fabulationes adulatorum et detractorum; et juxta Apostolum: *Quæcunque sunt vera, quæcunque justa, quæcunque sancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogita semper* (Philipp. iv), et Deus pacis erit tecum, et reddet tibi mercedem laborum tuorum. Nec est ut queraris de raritate vel penuria eorum quos merito sequi possis, quia, etsi faciem Antichristi bonorum præcedit egestas, et mali multiplicentur super numerum, tamen adhuc, præstante Deo, et malus inter ligna silvarum, et inter spinas liliam invenitur (Cant. ii), et, ut expressius loquar, non est fere tam perversus, in quo non aliquid inimitabile invenies.

Itaque quoniam ad fortissimum genus militiæ vocatus es, sed in loco parum adversus hostes munito stas, oportet ut quod tibi exterior non præstat custodia, animi provideat industria, et ut sapiens utere malitia temporis ad exercitium virtutis, et duplici armatura ad ultionem inimicorum induatur zelus tuus, ut, quoniam hi qui secundum carnem vivunt, moriuntur, (Rom. viii), fortiter dimices contra carnem et sanguinem, non solum abstinendo a carnalibus desideriis quæ militant adversus animam (I Petr. ii), sed etiam carnalium hominum consortia fugiendo; et juxta Apostoli vocem: *Accipe armaturam Dei, ut possis resistere in die malo et in omnibus perfecte stare*, et deinceps (Ephes. vi). Sta ergo succinctus lumbos in veritate, indutus lorica justitiæ, etc. (Ibid.) Attamen si ego consulerem et tu facere posses, nihil melius tibi consulendum putarem, quam ut ad claustrum aliquod religionis censura fervens, non ibi permansurus, sed ad descendum monachatus ordinem transires, ut cum bene instructus et armatus ordinata ex acie ad tuos regredereris, et ipse de cætero contra spiritalia nequitias securus pugnare, et ad pugnan-

diu scires et posses alios provocare. Illud autem scito quod, juxta Domini vocem in Apocalypsi, venialius esset frigidum adhuc in sæculo manere, quam tepidum et resolutum in claustro residere (*Apoc. iii*), quia stimulante timore et pœnitentia, de magno peccatorum frigore facilius converti posses ad vias innocentiae quam de tepore securitatis recalescere ad fervorem sectandae justitiae.

EPISTOLA XI.

GEMBLACENSIVM FRATRUM AD SVVM GVBERTVM.

Dolent de ejus absentia.

Amantissimo fratri et domino GUBERTO, fratres Gemblacenses, et omnes in communi amici, tam foris quam intus, quidquid optari letius, quidquid frui potest feliciter.

Quanto, o amicorum desideratissime, olim nobis grata, utilis et accepta fuit vestra praesentia, tantum et multo amplius in dies contristatos reddidit vobis interim dulcis et chara, sed nobis supra modum odibilis et amara facta vestra absentia; nam post patratam vestram a nobis discessionem, multorum ora resoluta sunt in nostrae derogationis vituperationem, videlicet eos conscivisse causam ipsius vestrae digressionis, qui erant æmuli vestrae bonae conversationis. Exigit igitur a vobis mater pia perseverantiae stabilitatem, etc.

EPISTOLA XII.

AD GEMBLACENSIS FRATRES.

Excusat se a resumenda abbatiâ dignitate Gemblacensis monasterii.

Reverendae matris suae Gemblacensis Ecclesiae dominis filiis et fratribus suis, GUBERTUS eorum ultimus, in ira misericordiae memores esse.

Quod meminisse mei dignamini gaudeo et gratias ago, quod vero revocare conamini, identidem gratias ingenino, sed non inde gaudeo. Gauderem magis, si quam gratus et commodus vobis unquam esse potui, his quibus gratum et commodum me sua gratia facit Deus, in pace coesse pateremini. Quia vero quidam vestrum ad me revocandum abbatem compellunt, vellein potius ut cum ad relevandum et muros et mores domus qui corruerunt, incitarent, et ad disponendos eos per religiosas domos quos inter vos parum adhuc ordinis scire non nescio, perurgerent. Et quidem si per me apud vos aliquid boni fieri aut restitui posset, gauderem et recurrerem, et humiliari et abjectus esse et tribulari vobiscum quam spolia dividere inter superbos magis optarem (*Proe. xvi*). At quoniam inter vos ubi nulli sapientes sunt, hujus gratiae et auctoritatis aut sapientiae esse non mereor, obsecro ut me stultum illis stultis qui de me exultare et per me proficere se jactitant, sine calumnia habere permittatis. Quid litterae pro me revocando multiplicantur? Mox ut mutationem vel correctionem domus accepero, omni occasione, omni dilatione postposita, libens recurram, et quidquid laboris pro instauratione subeundum jussoritis, gratanter excipiam. Nam quid mea modo ibi exiguitas faceret? Tentavi aliquando sub-

venire, et passus sum quod animus refugioebat snocipere, et nihil profeci. Nam ideo reverti nunc vehementer formido, ne forte, si post tranquillitatem pacis, quam per triennium fere frui sum, in puteum miseriarum inarum recidero, et mihi molesta et vobis onerosa sit mea reversio. Deus pacis et dilectionis sit cum omnibus vobis (*II Cor. xiii*), ut idem omnes sapiatis, et unanimiter honorificetis Deum, et per Dominum nostrum Jesum Christum (*I Petr. iv*.) Amen.

EPISTOLA XIII.

AD GERTRVDEM VIRGINEM.

De monasterii sui depravatione per comitem Namurcensem.

GERTRUDI sponsae Christi et virgini, G. servus Dei et ejus, seipsum non sicut saecularis saecularibus, sed in Spiritu sancto.

Litteras magistræ vestrae et vestras, cum munusculo quod misistis, accepi in charitate, non in voluptate: quæ enim voluptas ubi totum occupat amaritudo? O soror charissima, quoniam tribulatio recordationis quæ nuper circumdedit me, et visio destructionis ecclesiae nostrae, in qua fere ad mortem periclitatus sum, omnes corporis mei sensus attonitos reddit, et totam animi fortitudinem absorbet: quod paucis expediam, si tamen præ dolore expedire sufficiam. Oppidum nostrum in confinio ducatus Lovaniensis et comitatus Namurcensis situm esse dignoscitur. Orta itaque nuper similitate interducentem et comitem, comes idem improvisè illud cum exercitu suo circumdedit, et immisso igne in minuta, id est quæ foris vallum et murum offendit, penitus incendit et depopulatus est. Cum vero nihil tale timeretur, flabris ventorum qui vehementissimi insurgentibus, favillæ flammantes per cuncta oppidi interiora dispersæ sunt, et ita totum simul et oppidum et monasterium ferventissimo incendio consumptum est, ut et in oppido nulla domus præter duas humillimas recenti humo obductas, et in claustro ne una quidem officina inusta remaneret: in qua exustione, cum missam matutinalem ad altare minus cantarem, voleus aliquid imperfectum relinquere, tardius pene quam debui ad tutelam me contuli; nam sacris exutus vestibus, cum præ ignibus late jam omnia vastantibus foras erumpere non possem, in viciniam quod patebat sacrarium ingressus, quatuor ibidem e fratribus meis moerentes et anxios inveni, quo in loco præter spem undique vallantibus nos flammis, fumo et calore ita aestuavimus et suffocati sumus, ut duo ex his graviter lederentur, ego et alii duo præ angustia certe sine spiritu, instar mortuorum, usque ad vesperam decumberemus; sed, me per auxilium Dei saperstite, illi duo socii martyrii mei post paucos dies rebus humanis excesserunt.

Sed, sicut scriptum est in prophetis, ut auditus auditui, contritio contritioni, et terror terrori asperveniret (*Jer. iv*), nono combustionis die prædictus comes Namurcensis, accito sibi comite Han-

nouensi nepote suo ex sorore, deuio in multitudine A
 gravi oppidum circumdedit, et quibusdam in locis
 dirutis maris intravit utriusque exercitus, et ubique
 libere discurrens (nam omnes imparatos et nihil
 horum metuentes invenerat) universa quæcumque
 incendio superferant diripuit: in qua direptione
 nihil nobis, nihil burgensibus, vel populo terræ qui
 inibi sua convexerant relictum est. Animalia quo-
 que et altilia domestica, aut cinerata, aut ab hosti-
 bus abducta: nullus sacris vel altaribus honor im-
 pensus est, adeo ut in medio presbyterio coram
 principali altari et per tota utriusque ecclesiæ spa-
 tia et pedestri et equestri certamine congregienti-
 bus hinc nostris hinc adversariis, multi interfice-
 rentur, monachi ipsi et sacerdotes discuterentur et
 spoliarentur; nullus fratrum prorsus incinnis eva-
 sit, unus lethali telo per latera abductus oppetit,
 alius ita nudus abductus sicut eum natura ab utero
 matris in lucem produxit. Ipsi abbati cum reliqua
 veste et ipsas calligas detraxissent, nisi a quodam
 sibi noto vix excussus perhorrentis noctis tenebras
 nudus et solivagus diffugisset: et siquidem satis
 iuste, ut qui patrem suum et dominum suum spiri-
 tualem adhuc viventem per supplantationem et Si-
 moniam honore proprio spoliaverat, ipse quidem
 quid in exitu suo præstolare debeat, tali dehonora-
 tione perdisceret: nusquam enim talis introitus,
 imo non introitus, quia non per ostium, sed inva-
 sio, et aliunde præceps ascensus beato sine clau-
 detur.

Sed, ut cœpta repetam, nulla in direptione
 prædicta vel femineo sexui penitus reverentia, quin
 et ipsæ mulieres nudæ dimitterentur, nulla omnino
 lætentibus misericordia exhibitæ est; sed et matres
 vestibus exutæ, et filii ab uberibus matrum distra-
 cti, contra naturæ jura, cum maxima parte bur-
 gensium in captivitate traducti sunt. In majori
 ecclesia, utpote homicidiis profanata, nec legitur,
 nec cantatur, sed in crypta quadam utcumque divi-
 num explens officium. Hinc gemitus et suspiria
 et singultus, quia cecidit corona capitis nostri, et
 divitiæ nostræ non solum exteriores, sed, quod sine
 magna cordis contritione referri non potest, etiam
 interiores extraneis cesserunt, dum sine decore
 servitii Dei, sine ordinis et religionis munimine, in
 confusione communis vitæ sedemus. Indulgete, ob-
 secro, soror dilectissima, talia vobis profundenti, et
 vos mecum ad dolorem incitanti, quia et cor triste
 nunquam læta proferre, et os amarum mel non po-
 test spuere, et nescio quo naturæ instinctu etiam de
 miseris suis cum amico loqui remedium aliquod
 esse videtur. Restat ergo quia domus nostra destruc-
 ta est, nec spes ulla instaurandæ in ea religionis
 in vita mea suppetit, ideoque locum me mutare ne-
 cesse est. Decevi autem ad claustum Majoris-
 Monasterii, a quo ante quinquennium fere re-
 gressus sum, reverti, eo quod animæ meæ compla-
 cuerit.

EPISTOLA XIV.

JOANNIS WILLELMI AD GUIBERTUM, ABBATEM GENÈRA-
 CERSEM.

*Declarat se merito ab intquo abbate multa pati, ut-
 pote qui ipse aliis multorum malorum auctor
 fuerit.*

Domino desideratissimo et venerabili fratri G,
 JOANNIS dictus Willelmi, salutem et omne bonum.

Quia scriptum est: Beatus qui in auribus sapien-
 ter loquitur, idcirco, o mi domine, ad vos utpote
 reclinatorium miserorum sermo meus dirigitur.
 Verumtamen si in loquendo modum excedit intem-
 perata loquacitas, causas justæ excusationis habebit
 ipsa doloris plena necessitas. Ego autem, qui etsi
 aliquando contumeliosus, sed nunc versa vice, si
 possibile esset, si. lletter et ex animo vobis officiosus,
 cum multa cordis contritione insinuo vestræ dile-
 ctioni eam quam peccatis meis merentibus jam olim
 patior calamitatem et miseriam, quia homo perditionis,
 quotidie supramodum innovata crudelitate,
 exaggerat in me multiplicem et intolerabilem in-
 iuriam rabiæ et persecutionis insaniam. Qui quoniam
 nunquam defatigatus cessat irarum vel ollii vel ad
 modicum sopitos cineres adversum me in redivi-
 vas flammæ suscitare, omnium discretorum reli-
 giosorum cordibus et auribus, si fieri posset, cau-
 sam tam nocivæ simultatis innotescerem; si quidem
 injuriam patienti non modica solet esse consolatio,
 si innocentie suæ causam discernendam vel potius
 dirimendam proborum hominum committat iudicio.
 C Verum si ipse jam olim facti mei pœnitens ex ab-
 dito audacis conscientie velim fingere causas fal-
 lacias innocentie, nec dicam cum Propheta: *Judica
 me, Domine, secundum justitiam meam, etc. (Psal.
 xxxiv.)* Profecto os meum condemnabit me. Nec mirum
 si ego, qui malo meo omnes pellicas et læqueos ad
 irretiendum et illaqueandum innocentes operatus
 sum, eisdem confusione retribus involutus sim. Ni-
 mirum sicut feci, sic recepi; si aliis aperui læqueum
 præcipitationis, ipse mihi paravi casum perditionis.
 Sciens ergo et videns, ignem injecti p. leis, nec con-
 sideravi quod ignis succensus, in aliis quidem scin-
 tillas validi fervoris diffudit, porro in me tanquam
 totius mali incentorem vastationis suæ regyrans
 D habenas, truculentior et male vorax esferbuit, ecce
 sed ipsa diuturnæ calamitatis vexatio dat intellectum,
 quamvis sero, quam fuerit execrabilis et Deo odi-
 bilis nostræ malæ procurationis executio. Enim-
 vero, plures numero hujus facti auctores et coope-
 ratores fuimus, qui quosdam facietis adulationibus
 et aliis vanis favoribus, plures dato sacramento
 quod diversis administrationum vel officiorum su-
 blimarem honoribus, nonnullos munerum largitione
 corrupimus. Sed quid? Adeptus sedem Simoniaci
 culminis, omnium fere suffragatorum consilio, vel-
 leque et nolle posthabito, magnus, sapiens apparere
 in oculis suis et sibi placere facere mala quæ pos-
 set, minari quæ non posset; et cum antea nullius
 reputaretur momenti, ut nostis, quippe nec qui in-

teriori nec exteriori scientia præditus, modo in utraque ultra vires præsumere, et omni bono vacuus, sed solo superbæ fastu tumidus, intolerabilis potentatum cœpit exercere tyrannidis, adeo (ut interim de rusticanis taceam), nonnullos monachorum et militum, sicut et ipse cum adhuc essetis nobiscum vidistis, vinculis ferreis alligaret, et in custodia retruderet.

Ut reliqua prosequar, soli potentes, hi scilicet quorum hoc fuit auctoritatis, ex condieto de rebus ecclesiæ opulenter ditati sunt; reliqui, id est mediocres et infirmi pro merito spebus suis vanis frustrati sunt. At vero mihi mei sudoris sufficiens erat præmium, videre voti compotem amicum, ut putabam, et dominum; nec fuit longa dilatio, aliter quam ratur eram provenit laborum meorum condigna remuneratio! siquidem pro donativo ab eo a quo bona sperabam, in quantum poterat, contrarium et extra munera dissimile parabat mihi munus, patibulum et laqueum. Si autem vulgo dicitur: Debet haberi modus in verberandis canibus, quanto magis in exasperandis et cruciandis hominibus? Ipse qui Simoniacæ hæresis æmulator, paterni honoris invasor et proditor, quantum vero ad me, Aman illo in Lege Veteri nequior (*Ether. v*), Daciano quoque et Nerone inordinatis moribus omnium malorum commentoribus apparet crudelior. Revera pudet, et tamen fateri nessesio est detestandi sui commercii me per omnia fuisse consecium, eum multorum ora jam et ipsa etiam saxa vociferantur in diabolum malum factam esse ejus promotionem, ita ut sit versum in proverbium, quod loco regiminis statutum sit idolum zeli ad provocandum æmulationem. Cujus periculi malum nos respicit in capite, qui hujus pecciferæ captivæ consensu auctores in hoc perfidiæ suæ dedimus evidens indiculum, quod, bonæ simplicitatis viro rejecte, pro libitu nostro creavimus nobis ridiculum abbatem, qui nihil quidem scientiæ, plus quam satir haberet nequitæ. Hinc est quod quasi amens et absque cerebro plerumque publice fatetur velle potius diabolo quam mihi obviare, in tantum ut cum ego nuper hebdomadarius sacerdos cum aqua lustrationis et signo Dominicæ passionis ex more domum ejus visitarem, ipse attonitus aufugerit, nec ullum divinis honorem exhibuerit sacramentis. Sed quid amplius? Plures abbates et monachi, milites et clerici, et ipse dominus archidiaconus Amalricus, prorsus omne hominum genus pro hujusmodi odii sæpissime elaborarunt sopitione, sed nihil concordiæ dignum efficere valuerunt. Jam quia mihi inest tantorum malorum nunquam finiendorum desperatio, placet animo quietis gratia loci demigratio. Proinde precor ut mihi jam vago et profugo procuretis apud vos locum certi refugii, ut sitis mihi portus desideratæ requiectionis, ut pro hoc apud Deum habeatis locum æter-

næ remunerationis. Valete, et per præsentium latorum quid vobis placet rescribite.

EPISTOLA XV

AD QUANDAM SANCTIMONIALEM.

Excusat se quod eas sæpius non invisat, quoniam id per se non permittat.

Dilectæ in Christo sorori ancillæ et sponsæ ejusdem Christi, frater G., salutem, orationes, servitium et seipsum in Domino.

Quoties benignitatem et beneficia a vobis mihi impensa mente retracto, doleo quod vobis caream, vos non videam, vestraque benevolentia et religiosus non fruar officiis, adeo ut si facultas daretur, et obligatio professionis permetteret, ob gratiam vestri et aliarum sodalium vestrarum, quæ me, cum præsens essem, tanta devotione excoluerunt, locum vestrum sæpe inviserem. Sed quoniam id nec licet, nec decet, et forte non expedit; id quod licet, decet et expedit factito, quando quo possum pietatis affectu vos complector, Deoque in orationibus commendo: simul enim et semel dico, quia modicum id quod sum, et quod in Christi servitio facio, vestrum æque ut meum est. Munuscula nulla vobis dirigo, quia non habeo; scitis enim quod nulla unquam mihi rerum hujusmodi colligendarum cura fuit, quoniam id omnino monachorum non est. Vestra tamen munuscula quæ a vobis exiens mecum attuli, adhuc habeo, et super aurum et topazium diligo. Valete in Christo et orate pro me.

EPISTOLA XVI.

AD ABBATEM S. EUCHARII.

Petit ab eo post obitum suum suffragiorum participationem.

Domino et Patri dilectissimo, G. Dei gratia S. Eucharii (†) abbati, quidquid fidelis amicus amico optare potest dulcius et salubrius.

Quoniam aures vestras pluribus occupatas audiendis verbis quasi adulatoriis aut superfluis occupare duco inutile, ea quæ erga me aguntur vel acta sunt, si scire vobis placeat, narrabit vobis præsentium lator dilectus noster W. ecclesiæ nostræ custos per quem et vos nobis vestra intimare poteritis. Sed unum est quod, quia ore ad os non possum, per litteras enixius precor, quatenus in sanctis orationibus vestris mei memorem esse dignemini, et communionem beneficiorum quæ apud vos sunt, et societatem quam abbas prædecessor vester mihi benigne concessit, vos quoque elementer recognoscere dignemini, ut si forte finem meum, quia jam in ultima ætate positus sum audieritis, de me quod de fratre faciatis. Enixius autem precor ut quod vobis, si in potestate vestra causam tamen haberetis, juste impendi velletis, id abbati Florinensi, in vestro posse, quod, Deo gratias, multum est, impendatis, videlicet ut in curia archiepiscopi et fratris vestri archidiaconi justas partes Ecclesiæ tueamini,

(†) S. Eucharii celeberrimum monasterium in suburbio urbis Treviricæ, vulgo S. Matthiæ nomine insignitum.

nec persecutorum ejus assultus prævalere patiamini. Vos autem, reverende Pater, districtum examen judicii in quo stabitis, pro vobis et pro curæ vestræ commissis rationem redditurus, semper metuentem et caventem, longo tempore omnipotens Deus in anima et in corpore tueatur incolumentum ad honorem suum, et profectum vestri et Ecclesiarum quas regitis, et ad exemplum honorum qui vos voluerint imitari. Amen.

EPISTOLA XVII.

G. ABBATIS S. EUCHARII AD GUIBERTUM ABBATEM GEMBLACENSEM.

Pomittit ei sicut pro uno ex suis suffragiorum vota.

Reverendissimo in Christo amico venerabili viro GUIBERTO, G. (5) Dei gratia dictus abbas S. Eucharrii, salutem in eo qui est salus omnium expectantium eum in veritate.

Fraternitatem vestram scire volumus et firmiter tenere, quod ad obsequium et reverentiam vestram promptissimam et intensam semper habuerimus voluntatem, et licet vestra presentia carnis sistat ab oculis, memoria tamen dilectionis vestræ cordis semper inhæret oculo. Unde societatem et fraternitatem quam temporibus bonæ memoriæ abbatis L. (6) prædecessoris nostri, in Ecclesia nostra suscepistis, vobis recognoscimus, et omnium honorum quæ circa nos sunt, sicut uni fratrum nostrorum plenam concedimus participationem. Valete.

EPISTOLA XVIII.

MAGISTRI JOSEPHI AD GUTBERTUM ABBATEM FLORINENSEM.

Excusat se quod ad eum non accedat, grave fert quod se magistrum appellaverit, hortatur ut Florinense monasterium, ad quod fuerat electus, florere faciat.

Patri et domino præ omnibus singulari affectione sibi dilecto G. Dei gratia Florinensi abbati, JOSEPH quidquid est, et si quid potest totus suus, salutem quam sibi optat in vero salutari.

Universorum dispensatori Deo grates refero, quod benigna provisione sua hoc inter homines solatium procuravit, ut absentes quod voce viva non possunt, litterarum commercio suffragante declarent. Hoc sane delectatus beneficio, stylo studiosus insisto, ut illuc devotionis meæ currat epistola, ubi corpore absens, corde semper præsens sum. Summo tamen desiderio provocatus ad vestræ dilectionis sinceritatem modis omnibus properassem, sed domesticis præpeditus et detentus negotiis, quod volè non valeo, venturus quidem, cum facultas fuerit, imo cum vestræ sinceritatis imperio complacabit. Accepi apices vestros hilaritate qua debui et quanta potui: in quibus, quod molestissimum fero, vos vocatis me, magister et domine, et male dicitis, qui nec vestræ sanctitatis servus, ne dicam discipulus merear ap-

A pehari. Cæterum cum unus sit magister et Dominus omnium Jesus Christus (*Matth. xxiii*), vos qui portastis jugum ejus ab adolescentia (*Thren. iii*), me sancta et efficaci orationum vestrarum instantia Domino lucrari studeatis, ut ejus conservi simus et servientes cui servire regnare est. Deum testem invoco, quod de vestrarum sanctitate precum confisus, non modicam salutis meæ spem concepi. Super statu dilectionis vestræ certum aliquid audire sitio. Hoc tamen a nonnullis audivi quod Florinensis cœnobia fratres electione devota et consona vos abbatem habere decreverunt; vos itaque non honorem, sed onus; non divitiarum molliem, sed officii molem attendentes, sic Florinensi provideatis Ecclesiæ, ut si sub aliis pastoribus floruit, sub vestri cura regimini non florem tantum, sed et fructum uberem se gaudere invenisse. Renis more solito moram facio, etc.

EPISTOLA XIX.

EJUSDEM AD EUNDEM.

Assiduas ejus ad Deum pro se orationes deprecatur.

Charissimo suo et in Christo plurimum diligendo domino GUIBERTO, JOSEPH quanta potest devotione suus, sincere cum salute salutantis affectum.

Noverit sanctitas vestra me semper et ubique vestrum vestri conspectus desiderio jugiter concitari. Quod quia locale interstitium invidet, feci quod potui, vestram, cum corpore non possim, scripto quo possum præsentiam prosecutus. Meus quidem animus vobiscum non hospitatur, sed moratur, ut jam vicissim ad nos redire non possit qui nunquam discedit. Vos forte vicem non rependitis, cum major mihi instet necessitas, ut jugem mei habeatis memcriam, ibi præcipue ubi patri filius immolatur. Sane cum ex summa dilectionis sinceræ fiducia vobiscum loquar ut mecum, non erubesco ulcera mea detegere, amico præsertim et medico. Vagus et pollutus cogitationibus distrahor, verborum lasciviam studiosius amplector, opera quæ Deo displicent operor, semper in deteriora vergens, ut jam me undique pulset mors in domo, mors extra domum, mors in sepulcro. Væ mihi! quidnam faciam? quæ munimenta conquiram? quibus utar consiliis? ut mihi a sanctitate vestra singulare præsidium postulem, ut pro me Deum implorare velitis, qui impetrare valetis. Scio enim quia *valet multum deprecatio justii assidua* (*Jac. v*). Videte ergo ut assidua sit quam pro me peto fundi deprecatio. Aut enim justitiæ opinionem habetis et non rein, aut preces sanctitatis vestræ mihi prodessentiscam. Vos ergo de cujus sanctitate vehementer præsumo, votis meis cum omni studio ac diligentia consulite, quia procul dubio vobis erit lucrosam lucrifacere proximum.

(5) Godefridus qui ab anno 1181 ad 1210, S. Mathiæ monasterium rexisse dicitur.

(6) Ludovici qui sub Hillino archiepiscopo Trevirensi idem cœnobiolum administravit.

EPISTOLA XX.

MAGISTRI JOSEPHI AD GUILBERTUM ABBATEM FLORINENSEM.

Profecturus Jerosolymam cum Cantuariensi archiepiscopo, ejus se precibus commendat

Reverendo domino suo et amico sibi in Christo singulariter dilecto G. Dei providentia abbati Florinensi, JOSEPH semper suus, ubique suus, totus suus, salutem et se totum ex toto.

Loquor sanctitati vestræ in pera et baculo, divina vocante et utinam prosequente gratia, Jerosolymam cum domino meo Cantuariensi archiepiscopo profecturus. Vos autem quomodo sincere in Domino et singulariter diligo, mihi cum proficiscimur sic vestra mecum properegrinetur dilectio, ut qui corpore sejungimur, simul copulemur. Summa vero petitionis meæ est, ut me certe vestrum sancta orationumstrarum instantia persequamini, ac Deum itineris nostri præceptorem et ducem, pro me magis assidue quam frequenter oratis; scio enim quod *multum valet deprecatio justis assidua* (Jac. v). Utinam vos dominum meum, dilectissimum meum, semel videam antequam moriar. Sed quoniam ignoro utrum vos ulterius in corpore visurus sim, rogo ut cum aliquid scriptorum meorum inter vestra repperitis, Joseph vestri aliquatenus memoria vobis innovetur. Si enim juxta poeticum illud :

*Dormitat, si non visum pascentur amico,
Et non colloquio sæpe fruatur, amor.*

Da recordatione vestri, domine mi, quid fiet, cum me in tam longinquam regionem profecto, nulla de cætero mutæ visionis seu colloctionis spes resideat? Propter hanc formidinem, secundum verba beati Petri, justum arbitror, quandiu sum in hoc tabernaculo, nesciens an velox an tardior sit depositio hujus tabernaculi, id est corporis mei, suscitare vos in commotionem magnæ utilitatis et commodi utriusque nostrum. Attamen rogo ne velut insipientem accipiat me, quasi qui velim docere vos, quem ut spero, magistra Dei unctio docet (I Joan. ii), quantum judicat expedire de omnibus necessariis. Sed in hoc tamen sufferte insipientiam meam, quod saltem satis vigilem movere vos præsumo, sed charitas Christi ad hoc urget me (II Cor. v). Hac igitur impetrante veniam et dante fiducia, morem gerens amici, et etiam pro sollicito sollicitus exhortor et precor, quatenus in cunctis pro re, pro loco, pro tempore, pro personis, utpote in cujus manu tantorum salus versatur, timorate et diligenter, circumspecte et solerter vos agatis, quia non solum de vobis, sed et de his quorum curam suscepistis districto judici Deo rationem redditurus estis, mei quoque inter hæc sive adhuc in corpore manentis, sive post obitum non ultimam habeatis memoriam. Obsecro jam quod sine lacrymis non profero, extremum, ut puto, dilecti vestri Joseph vale, accipite, et ex

A munusculis meis, quandiu vobis ea habere placuerit, firmitatem devotionis meæ erga vos fidei officio recolite.

EPISTOLA XXI.

GUILBERTI AD JOSEPHUM SCHOLASTICUM.

De mutua eorum amicitia.

G. Dei permissione, et utinam ipsius voluntate abbas Gemblacensis, singulari mihi jam pro meritis suis dilectione complectendo JOSEPH egregie probitatis scolastico, quidquid filio pater.

Dudum te, amantissime, in Geldorensi oppido commorantem cognoscens, considerata vultus tui honestate et venustate, oris gratia, elegantia sermonis, frontis hilaritate, continentia oculorum, et gestuum totius corporis tui moderatione inspecta, ultra quam credi possit super his delectatus et admirans in juvene tantæ specimen honestatis reperiri, totis te dilectionis visceribus suscipiens, requievit in te spiritus meus. Usus familiaritatis et ausus deinceps auxit notitiam, et quanto notior, tanto charior et dulcior mihi esse cœpisti, et expertus sum in te quod ait beatus Gregorius, quia amicus quasi animi custos dicatur, eo quod amor ipse notitia sit. Vidi, consideravi, et adamavi faciem interioris hominis tui, multo virtutum decore radiantem, et *adhæsit post te anima mea* (Psal. LXXII), et igne charitatis liquefacta, ut sic dicam, cucurrit in tuam. Et nescio quo occulto naturæ instinctu nonnunquam fit ut ex solo mutæ visionis vel colloctionis intercessu plerique indissolubilis nexibus amicitiaæ fœderati constringantur, abstrahente et afflicente eos exuberantia interuæ pulchritudinis, qua etiam secundum interiorem exterior homo interdum compouitur, sicut scriptum est : *Sapientia hominis lucet in facie ejus* (Prov. XVII). Unde tu, frater dulcissime, dum in viris religiosus et devote se habentibus disciplinatos mores consideras et imitaris, mirabilem te et imitabilem præbes, oculosque intuentium convertendo in te avolare facis, vocem quoque tuam quibus loqui dignaris gratam et colloquium tuum dulce reddis, et faciem multis decoratam virtutum insignibus desiderabilem exhibes. Quibus tractus incitamentis desidero et afflictor videre te, amplecti te, et loqui tibi; sed nec capio, nec assequor quod cupio: dubius ac varius inter fidem et affectum, inter spem et metum positus quid eligam aut diffidiam ignoro. Fides quæ secundum Chrysostomum amicitias servat, sanctaque collegia copulat, de indissolubili dilectionis tuæ fraternitate certum me reddit; affectus, dum ei copia fruitionis denegatur, et se differri a gratia cohabitationis tuæ dolet, et quod gravius ducit, fraudari perpetim veretur, angitur, suspirat et ingemiscit. Sed inter hæc, dulcissime frater, quid facies? Nunquid omnino dissimulabis? Nunquid nos te desiderantes et quærentes te, suspirantes, despicis, etc.?

EPISTOLA XXII

AD PHILIPPUM COLONIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Opusculum aliquod a se compositum ipsi offert.

Domino et Patri, eximia pietate animi, egregia et morum probitate prædicabili, atque inter præcipua Christi membra, gratia ipsius exaltato Coloniensi antistiti PHILIPPO, frater G. sanctitatis ejus humilis servus, quo nihil salubrius optari potest capiti suo per ejus et sanctorum imitationem in omnibus congruere.

Reverentiæ vestræ munus dicatum, ut potui, Deo juvante, perfecti, et in eo quod non solum a vobis, sed ab universis acceptatur, non frustra me laborasse gratulor et exulto, sed humiliter sanctitati vestræ, Pater venerande, supplico, quatenus munusculum meum eo affectu quo a me oblatum est, suscipiatis, et commendare non abnuatis, juxta illud :

Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus, Accipito placide, et plane laudare memento.

Et quid utilius munere boni consilii, sicut scriptum est : *Sermo bonus super datum optimum* (Prov. xv). Unde et in calce moneo, ut a dissipatione animarum mentem colligendo, ad illam optimam partem Mariæ vos conferatis (Luc. x), et illi uni summo hono inhæreatis, quatenus unus esse illorum mereamini, de quibus dicit Apostolus : *Qui adhæret Deo, unus spiritus est cum eo* (I Cor. vi).

EPISTOLA XXIII.

AD INTRUSUM MOGUNTINENSEM (7).

Æmulator zeli ejus, cujus ventilabrum in manu ejus ad permundandum aream suam (Matth. iii), et de cujus ore procedit gladius utraque parte acutus (Apoc. xix), ad faciendam vindictam in prævaricatores legis, et gratiæ contemptores, angelo et officialibus Moguntinæ Ecclesiæ, retributionem pro meritis.

Si nescire misereri, etc., ut in tomo primo Anecd. pag. 523.

EPISTOLA XXIV.

AD SIFREDUM ARCHIEPISCOPUM MOGUNTINUM.

Ad ipsius jussionem opusculum aliquod scribendum suscipit.

Purissimo piæ dilectionis affectu semper colendo patri, sanctæ et inelytæ Moguntinæ civitatis archiepiscopo SIFREDO, frater GUIBERTUS servorum Dei suo arbitratu minimus, summi et æterni Sacerdotis Jesu Christi doctrinis et exemplis in omnibus semper adhærere.

Quoniam scribere aliquid ad instructionem vel ad compositionem animi meæ humilitati vestræ paternitatis sublimitas jubere dignata est, dum magna jussionis vestræ mole ulterius premi refugio, eligens magis ab aliquibus notari de imperitia, quam a vobis de inobedientia redargui, tandem post longum tempus obedire decrevi. Et quidem multa dici

A possent, sed usu ilocente, nonnunquam in lectione experimur accidere quod in convivis plerumque evenire solet, quia sicut ferculorum multiplex satietas periculosa est, ita et lectionis continuata prolixitas legentibus onerosa. Coronam capitis vestri, Pater sanctissime, ad munimen et honorem Ecclesiæ suæ Deus optimus longo tempore incolumem custodiat, et cum vobis vitæ terminus qui præteriri non potest, [advenerit], beato sine quiescentem, plenumque bonorum dierum et operum, in consortio vos sanctorum pontificum suscipiat. Amen.

EPISTOLA XXV.

AD EUNDEM.

Gratulatur ei quod spretis schismaticis adhæreat legitimo papæ Alexandro.

Venerabili et omni reverentia suscipiendo Patri, S. Dei gratia nobilis et inelytæ civitatis Moguntinæ archiepiscopo, frater GUIBERTUS, humilis quondam abbas Gemblacensis cœnobii, nunc simplex monachus in stadio præsentis vitæ et inter ærumnas hujus sæculi, sic currere, ut in patriam futuræ beatitudinis bravium, id est mercedem a Deo certantium iuspectore, dignæ retributionis bravium mereatur accipere.

Completum in vobis videmus et gaudemus, quod ait Dominus : *Qui ambulat in die non offendit* (Joan. xi). Et : *Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ* (Joan. viii). Vos autem non negligenter auditis verbum Domini dicentis : *Ego sum ostium, per me qui non introierit, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro* (Joan. x). Reliquistis tenebras et ad lucem transistis, dum, spretis pertinacissimis defensoribus iniqui schismatis, ad justas partes Catholici pontificis Alexandri accessistis, et ad instar Moysi aspicientis in remuneratorem, magis elegisti cum populo Dei affligi, quam sub Pharaone deliciis Ægypti affluere (Hebr. xi). Imo instar ejus, qui, secundum Apostolum, *cum dives esset, pro nobis pauper factus est* (II Cor. viii), de amittendo episcopatu in nullo diffisus, spontaneum patriæ prætulisti exsilium, etc. Omnipotens Deus vos et omnes ad opera bona exercenda præparantes se, jugi protectione ab omni malo custodiat, et ab universis obstaculis quibus a sancto proposito impediri possent expediat, et exitum vestrum a corpore, misso in exercitu vestro sanctorum angelorum præsidio, ab incursibus malignorum spirituum defendat, et animas vestras in illam supernam civitatem gloriosam et pacatam Jerusalem illæsas perducatur. Amen.

EPISTOLA XXVI.

AD SIGIFRIDUM MOGUNTINUM ET PHILIPPUM SALZBURGENSEM, ARCHIEPISCOPOS.

Hortatur ad exsilium pro Dei causa fortiter perferendum.

Sanctis Patribus et apostolicis sacerdotibus dominisque amantissimis SIGIFRIDO Dei gratia Mogun-

(7) Christianum de Buche, uti credimus, Frederici imperatoris cancellarium, qui vivente adhuc Conrado legitimo pontifice, sedem Moguntinam occupavit.

tino archiepiscopo, et PHILIPPO Salzburgensi pontifici, frater G. servorum Dei minimus, omnimodum quod a minimo maximis exhiberi potest obsequium, et sinceræ dilectionis indiscretum et æqualem aurobus officium.

Gaudeo, reverendi præsidēs, et plurimum glorior, quod, ut credo, disponente Deo, ad notitiam celsitudinis vestræ exiguitatis meæ tantillitas attigerit, magni hoc ipsum mihi occasionem profectus fore spe non incerta præsumens. Si enim estis quod esse debetis, id est olivæ fructiferæ, candelabra lucētia, stellæ sive angeli Ecclesiarum, sacerdotes Dei, pastores ovium, mediatores Christi et plebium, quidni sperem ab olivis oleum consolationis, a lucernis splendorem consilii et fervorem exempli salutaris, a stellis, ne quasi in nocte periculosæ hujus vitæ deviem, ostensionem itineris, ab angelis contra malignos spiritus munimen defensionis, a sacerdotibus seu mediatoribus munia sanctificationis vel reconciliationis, a pastoribus sollicitudinem spiritualis curæ, et internæ refectionis alimenta. Propterea dixi et merito dixi me de adeptione sanctæ et jucundæ familiaritatis vestræ non modice lætari, quorum patrociniis in tantis quæ dixi, imo in pluribus quam dixi, spero et exspecto juvari. Quis enim tam vecors sit, qui non se talium vehementer gaudeat notitiam acquirere, quorum consiliis et beneficiis in corpore et in anima non mediocriter, si velit, possit proficere? Attamen quoniam alter vestrum et honore superior, divitiis facultatibusque est cumulator, non putet me tam ineptum, ut propter disparem exteriorum affluentiam rerum, dispari eum amoris complectar affectione, cum ab utroque æquali me credam redamari dilectione. Nunc vero, reverendi Patres, qui exsilium ob conservandam innocentiam præfertis, nolite amittere

A confidentiam vestram, quæ magnam habebit, Deo conferente, remunerationem. State viriliter in fide, roboremini spe, dilatamini charitate, in tantum ut non ipsos persecutores vestros a sinu pietatis et orationis vestræ excludatis, quoniam, si trium istarum virtutum funiculo summæ Trinitati colligati teneamini, securi estote, non cadetis: quia sicut nihil boni est, quod ita fixis potest deesse, ita nihil mali est, quod vobis possit obesse. Sed sicut beatus Petrus ait: *Si quid propter justitiam patimini, omnino beati (1 Petr. iii)*. Nam juxta sententiam Domini: *In patientia vestra possidebitis animas vestras (Luc. xxi)*; et secundum Prudentium:

Virtus invalida est, quam non patientia firmat.

B Unde patientia valde vobis necessaria est, ne et animæ vestræ periclitetur, et virtutum status infirmetur. Erudiri ergo et promoveri, non reprobari, ex correptione patris et provisoris sapientissimi vos arbitantes, magis in adversis quam in prosperis de ejus misericordia confidite, quia post purgationem quam non prosperitas, quæ nonnunquam negligentes reddit, sed stultos perdit; sed adversitas quæ sapientes exercet, probatosque virtutibus exornat, nullatenus *relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem justorum (Psal. cxiv)*; sed *cum per castigationem exarserit in brevi ira ejus, beati omnes correpti et correcti, qui de retributione fidentes erunt in eum (Psal. ii)*. Suscipiat vos, reverendi Patres, in sua protectionis defensione *protector omnium sperantium in se, Deus (Psal. xvii)*, et protectos ab omni malo, et perfectos in omni bono, a labore in requiem, a luctu in gaudium, a morte in vitam transferat perpetuam, et repletos jucunditate cum suo vultu (*Act. ii*), beatos faciat eos in terra viventium sine fine. Amen.

GIBERTI AD SANCTAM HILDEGARDIEM EPISTOLÆ.

(Vide *Patrologiæ* tom. CXCVII, inter Opera sanctæ Hildegardis.)

DE COMBUSTIONE MONASTERII GEMBLACENSIS AUCTORE GIBERTO.

(Vide *Patrologiæ* tom. CLX, col. 657, inter Opera Sigeberti Gemblacensis.)
